

ELŐFIZETÉS

Helyes:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

Vendég:

Egy évre ..... 25 korona.
Egy hónap ..... 2.50 kor.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és környék egyetemes
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, június 22.

Ujból tért nyertünk
Volhyniában.

Budapest, június 21. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Bukovinában, Keletgalliciában és Radziwilow vidékén nem volt névzetesebb esemény. Volhyniában a Linsingen tábornok vezérlete alatt álló német és osztrák-magyar hadsereg, az ellenség leghevesebb ellenállása dacára, újra tért nyert. Trzuczynál csapataink szívesen ellenállva az oroszok negyedik tömegtámadását is teljesen visszaverték. Ez alkalommal különbség hadosztályokhoz tartozó hatóság oroszok fogtak el. Tegnap Volhyniában összesen több mint egyezer oroszok fogtak el.

Olasz hadszíntér:

Változatlan. A Piöcken szakaszon élénk tűzérési harcok folytatók ki. A Dolomit harcvonalon csapataink Rutredolónál az olaszok egy támadását, ellenségnek súlyos veszteséget okozva, visszautasítottuk. A Brenta és Etsch között nem voltak nagyobb harcok. Olaszok elszigetelt előretörései megfiúsultak. Az ellenség két repülőjét lelőttük.

Délkeleti hadszíntér:

A Wojica alsó folyásánál az olaszokat tűzérésünk tüzelése a ferasi híd feladására kényszerítette. Az olaszok védő műveit szétromboltuk és nagymennyiségű erődítési anyagot zsákmányoltunk. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hindenburg offenzívája.

Berlin, június 21. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az arcvonal különböző pontjain a belga-francia határ és az Oise között élénk tűzérési, aknaharci és repülőtevékenység folyt. Jarórvállalkozások alkalmával Berry és Bae környékén

és Fratellenal (St. Dielől keletre) francia foglyokat szállítottunk be. Egy angol repülőgép Puisieuonél, (Bapaumetől északnyugatra) védtűzünkben lezuhant, bennülők egyike meghalt. Egy francia repülőgépet Koenatnál (Pont a Moussontól északkeletre) leszállásra kényszerítettünk, a bennülőket elfogtuk.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege:

Csapataink előretörései Dubnabtól északnyugatra és délre, Dubatowka környékén (Smorgontól északkeletre) és a Krewemündket oldalán jó eredménnyel jártak. Dubatowka vidékén több orosz állásán rajtaütéssel keresztültörtünk, több mint kétezer oroszot ejtettünk és géppuskát, valamint aknavetőket zsákmányoltunk. Az ellenség véres veszteségei súlyosak voltak. Német repülőgéprajok megtámadták a Zalesicki és molodecnoi vasuti állomásokat.

Lipót bajor herceg, tábornagy hadserege:

Helyzete változatlan.

Linsingen tábornok hadserege:

Gruzatynál (Kolkitól nyugatra) a Styren átvett orosz erőket ellentámadásunkkal visszavetettük. Az ellenség támadásait visszavertük. Lucktől északnyugatra az ellenség előnyomulásunkkal szemben erős ellenállást fejtett ki. A támadások folyamatban maradtak. Itt és Gruzatynál az oroszok mintegy egyezer foglyot veszítettek. A Styrtől délre is előnyomultunk.

Bothmer gróf tábornok hadseregénél:

Nincs változás.

Balkan hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt. Legfeljebb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Mit tanulhatunk a némettől?

Arad, június 21

Németország igen számos közgazdasági vezérémbere tartózkodott most nálunk abból a külföldön bizonyára szokatlannak tetsző alkalomból, hogy a magyar földgáz kiaknázása céljából német tőkével társaságot alakítottak. Annak öröme, hogy a világ egyik legdusabb földgáz forrásának kihasználását német kezek vették birtokukba, lakomat rendeztek a magyar fővárosban és eme háborús banketten részt vett a mi pénzügyminiszterünk is, aki túlaradó boldogságának adott kifejezést, hogy a német szövetségesekkel a gazdasági együttműködés milyen szép gyümölcsöket terem számunkra. Ama reményét fejezte ki, hogy ez a kezdet még gyönyörűbb eredményeket fog termelni.

A kormány képviselője is szükségesnek mondta tehát a német szövetséggel való gazdasági együttműködést és csak a túlzott sovinizmus félthet bennünket ettől a kooperációtól. A pénzügyminiszter tudta mit beszél. Mi tényleg nagyon sokat tanulhatunk a németektől és mivel az őszinteség a legszebb erények közé tartozik, ezt bátran be is vallhatjuk. Ha Németországgal együtt akarunk haladni a jövőben, akkor mindenképp meg kell tanulnunk azt, hogy országunk természeti kincseit nem szabad idegen tőke kihasználására bizni. Ha már három évtizeddel ezelőtt gazdasági barátságot kötöttünk volna az azzal a néppel, amely ma a világ bámulatát élvezi, akkor talán előbb álltanánk most a gazdasági fejlődés terén. Akkor alkalmasint ma már nem hat méter-mázsa búzát hozna egy hold föld nálunk, hanem tízenkettőt, vagy legalább is tízet. Megtanultuk volna, hogy erdélyi bányáink sok milliónyi vagyont rejtjenek magukban, hogy fürdőink vizét rengeteg millióért lehet értékesíteni, hogy a választásokra költött vagyonokat közutak, vasutak, víziutak megteremtésére is ki lehet adni.

Ha néhány évig szoros barátságban maradunk a német szomszédal, akkor talán meg fogjuk tanulni, hogy az állam anyagi szükségletei másféleképpen is előteremthetők, mint a városi polgárság teljes megnyomorításával. Az adóreformok másféleképpen is megoldhatók, mint úgy, hogy a városi szabad foglalkozású társadalmi osztályok nyolcszor fizetnek adót — egy

jövedelmük után, ekkor a földbirtok tulajdonosa kétszer adózik — nyolcféle jövedelemből.

Megtanulhatjuk majd a kedves bajtársaktól, a szigorú, de igazságos, a kissé pózoló, ám föltétlen okos úr rokontól, hogy a hadbavonultak itt-hon maradt családtagjai nem esznek fűvet, s a hősi halott özvegye, meg árvája nem élhet meg évente kétszáz korona kegydíjből. Azt is meg fogjuk tanulni, hogyan kell a miniszteri rendeleteket végrehajtani és későbbben valószínűleg a minisztériumok sem tűrik el, miképen játszik ki egyes kapzsi hadseregszállítók a legszigorubb és legigazságosabb rendelkezéseket. Talán több gondot fordítanak majd akkor nálunk is arra, hogy a szemérmelen gyáros, a kapzsi kereskedő, a hirtelen meggazdagodni akaró kisiparos s a faluról betórtuló kora ne fosztogathassa minden akadály nélkül a védtelen polgárságot. Talán jobban a körmére néznek majd nálunk is a vagyonnak és szamon kérik tőle: miből lettél és nem írtál-ják olyan udvariasan, mint most: akarsz-e nagy tőke részt venni az állami terhekből?

Es valószínűleg nemcsak gazdasági téren meritünk okulást a német rendszerből. Alkalmasint véget vetünk már egyszer a nagyszájú, de tartalmatlan parlamenti és közéleti stréberkedésnek, amely megélhetését a nép tudatlanságára alapítja. Akkor nálunk is radikálisan végeznek azokkal a becsstelen népzévezérekkel, akik a jövedelmező szereplest fölébe helyezik a haza szent ügyének, vagy akik egyes nemzetiségek jámbor népét a saját maguk érdekei szerint akarnák vezetni;

Ha mindezt meg tudjuk tanulni a german goliattól, akkor szívesen fogadjuk erős karjának szorítását. (=)

A fiumei torpedógyár igazgatója a királynét. Bécsből jelentik: A király Hoyos Edgar grófot, a fiumei torpedógyár vezérigazgatóját Schönbrunnban hosszabb kinaligatáson fogadta. Hoyos gróf bronz domborművet készített, amely a tengeraltatójárók és a torpedó győzelmet ábrázolja a nagy csatájuk felett és a relief összes jövedelmét a hadi jótékony-ság és a flottagyűjtés céljaira engedte át. A pompás mű első darabját Hoyos gróf a királynak ajánlotta fel. A király élenk érdeklődéssel nézte a finom kis munkát, amely a győzelem istennőjét ábrázolja, amint babérkoszorút nyújt a tenger fele, amelyből egy tengeraltató hajó emelkedik ki, a hátterben pedig egy súlydúzó csatájuk látható. A király megdicsőítette a művészi alkotást és kifejezte azt a reményét, hogy a relief értéke és a művészi értéke megtegye a szükséges összeget.

Mitől függ a siker?

(A „megbukott” Carmen. — A Vig özvegy és a többiek varázslatos sikere.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Arad, június 21.

A múltkor beszéltünk arról, hogy a színházi világban mennyi a babonás ember és hozzátesszük, hogy ezt abban az atmoszférában, ahol döntően nagy jelentősége van a vak véletlennek és elenyészően kis szerep jut a tiszta logikának, — nem is szabad csodálni. A józanul és realisan gondolkodó polgári ember azt hisz, hogy a színháznak csak tevékenysége van azüldése. Ha megírta a jó darabot, akkor az színre kerül, sikert arat és rengeteg van minden. Holott a színház művésze a legszeszélyesebb kacsérággal szokta az udvarnok minden tiszta számítását halomra dönteni. A viágiróda, amolyan a legújabb példája a Carmen esete. Ez az opera a párisi bemutaton megdöbbentő bukást aratott. Bizet maga eleste végig keseru és csalódott ember maradt a bukás miatt. Néhány év múlva repírt csúszni az operából a párisi színház.

A repírt hasonlóan gyászos kudarcot végződött. Ma pedig a Carmen az egész világ színházi repertóriumján a legrobusztusabb szereplő opera, partitúrája pedig a bibliai azoknak, akik instrumentálni tanulnak. Mostanában van szó róla, hogy a sevillai borbély rémesen megbukott Romában az első bemutaton. Az előadás botránya iudált. De hogy azóta milyen pályafutást csinált Rossini vig operája, azt nem kell külön említeni. És hogy közelebb fekvő, ellentétes irányú példát vegyünk: élt Berlinben egy furcsa költő, Stucken nevű, aki hosszú évek óta egész sereg verses dramát írt. Soha nem tudott színre kerülni. Egy nyáron, pont a szezon vége előtt, Kahane titkárnak kezebe akadt egy ilyen Stucken-darab a Reinhardt irodájában.

— Játsszuk le ezzel az írással a hátralévő hetet, — mondta a titkár a nagy Maxnak, — adjuk oda rendezni Winterstein színháznak, adjunk egy pár ócska díszletet, játssza el a főszerepet Leopoldine Konstantin, aki az idén még nem játszott és aztán tartjuk meg a Kammerpielen a sáporpróbát.

Reinhardt legyintett. Mindegy. A darabot tessék-lássék bemutatták. Másnap a német sajtó hasábjain keresztül harsonásta, hogy egy új fenomen bukott fel a színházi pályán. A darab a színház összes csodálkozására jól kezdett menni, s a vége az lett, hogy a Kammerpielen nem lehetett becsukni, a Gavan című darabot játszották egész nyáron. Oriási sikert aratott.

A nyári sikerhez kapcsolódik egy érdekes magyar példa is, a Bródv Sándoré. A tanítónő című darabjában a Vigszínház egyáltalában nem bízott. Szezon vége felé mutatták be és a vége a legnagyobb magyar színházművelődési siker egyiké lett. A Lyon Léa sem készült egyébként, mint szezon-eleji aktuális darabnak a színház háborús konszorciuma számára. Erre Beöthy László a saját kezére vette át a két színházat, átvette a konszorciumtól a nyári darabot és olyan téli sikert csinált vele, amilyen nem sok volt a Magyar-Színháznak. Bródynak általában jó kabalája a nyár. Szezon végén mutatták be a Tamar Liza című darabját is, amelynek téli sikere volt aztán.

A váratlan operett-sikerek klasszikus példája a Vig özvegy marad. A pesti igazgatónak sehogysam tetszett a darab. Vidor Pal-

nak felkínálták a Népszínház részére, de nem mert belemenni. Beöthy László sem merie színre hozni. Végre színre hozta a Magyar Színház Zoltán-igazgatósága és temetelen pénzt keresett vele. Híres eset a Szulamita is. Kövessy Albert színházigazgató már jó idő óta tengődött az óbudai kis színházban és nem tudott zold ágra vergődni. Ekkor véső kis-rieképpen színre hozott egy ismeretlen zsidó dalnövét. Néhány nap múlva már Pestről csöndütek Óbudára az emberek. A darab rövidesen megütötte az országos rikordot. Idá tartozik a Kis grófi is, Martos Ferenc és Rényi Aladar szezonkezdő operettje, amelyet mindenki csendes bukásra szant. Erre a legmeglehető szeptemberi esteiken táblás házakat csinált, igen nagy siker lett és ki tudja, hány-szor játszottak volna, ha a Leányvásár sürgő terminusa miatt le nem kellett volna venni a műsorrol. Mindenesetre külföldön folytatta a karrierjét. Drégely Gábor első darabja, A szerencse fia, is ilyen halálra szant darab volt. A színészek egy próban ki is jelentették, hogy ők ezt nem játszzák el. Az igazgató lecsapította a háborgó kezeiket, a darab színrekerült, az egész világon kivételes sikereket aratott és Drégely vagyont keresett vele. Az sem érdektelen, hogy Drégely a legutóbbi darabját, a Kisasszony ter, e című vizjátékot, első atdolgazatán formájában a Vigszínházhoz nyújtotta be, ahol refúztak. Így került a darab a Magyar-Színházhoz és Hevesi Sándor átdolgozó tolla alá. A Magyar Színháznak aztán tennivalója óta egyik legnagyobb sikere lett az u, Drégely-darab és most külföldön hozza a rengeteg tanítást.

A külföldre való kikerülés útjai teljességgel jutni-azernek. Balázs Sándornak A feleség című vizjátéka igen kitűnő magyar vizjáték, itthon meglehetősen sikere is volt és a becsi bemutaton nem tudott hatást kelteni. Nagyon nehezen ígült meg Biró Lajos és Lengyel Menyhért A cárnó című darabjának külföldi útja is. Több külföldi színházban játszottak már, de nem valami szenzációs sikerrel. Ekkor jött a müncheni bemutató, ahol Ida Roland játszotta a címszerepet és ennek az előadásnak akkora volt a hatása, hogy a darab sorsa hirtelen óriásit lendült az egész világon. Színházak általában sokat segítenek némelyik darabnak. Ha Hegedűs Gyula nem oroszoklja, akkor a Vigszínház talán be sem mutatta volna Lengyel másik darabját, A nagy fejedelem című színművet. Színházi alakításához kapcsolódik a Knoblauch-féle Faun sikere is. A kontinensen sokáig sehol sem mutatták be, míg aztán a budapesti Nemzeti Színház színre nem hozta Rajnai Gábor emlékeztető alakításával. A budapesti siker nyomán terjedt egész Európában az angol darab. De például Berlinben máig sem mutatták be. Viszont Münchenben igen szép sikere volt.

Erdekes a Tájfut pályafutása. A budapesti bemutató előtt, még kísératban, öt német színház refúzták a darabot. Rídegen viszont szívesen látták, mert a japáni nevek láttára el sem olvastak. De jött a budapesti döntő siker és ekkor ugyanez az öt színház ugyszólván rimázkodott a darabért. Berlinben Meinhard és Bernauer színháza, a Berliner Theater kapta meg a Tájfut. Boldogan bemutatták és erre a Tájfut — megbukott. Az első nyolc előadást üres házak előtt tartották meg. Erre merész ötletük támadt. Rendeztek hétköznapi életű egy zártkörű tájfut-előadást, amelyre meghívták az összes berlini színészeket és színésznőket. Azok nagy szívesen látták a darabot.

híret, hogy másnapról kezdve táolás házak nézték végig a Tajtunt és a magyar dráma háromszázszor került színre Berlinben.

Egy hajszálon múlt a Masterlinok Maurice Kék madár című darabjának londoni sikere is. A Haymarket-színház szerencsés meg előadásra, Harrison volt a rendező, aki nagy gondot szerezett, sőt építette meg a darab világítási effektusaira való nagy apparátusokat. A bemutatón az összes készülékek felmondták a szolgálatot. Harrison gyönyörű fényhatásai mind összedőltek és a csődöt mondott reflektorok és színes lámpák zavarából a legboldobbb homályok keletkeztek a színpadon. Erre másnap az egész londoni sajtó a legnagyobb magasztalás hangján emlékezett meg a gyönyörű és merész világítási hatásokról. A színház, amely este a biztos bukás tudatában esukta be a kaput, arra ébredt másnap, hogy a fényhatások teljes csődjében a kritikusok esodáatos hangulatokat véltek felfedezni. „Igy

is jó”, — mondta Harrison és másnap este már szándékosan követte el ugyanazokat a világítási hibákat, amelyek a bemutatón véletlenül halmazódtak egymásra. Egész London hónapokon keresztül csődült a Haymarketbe a The blue bird magragadóan művészi fényhatásait nézni és a sajtó sonasem tudta meg, milyen ravaszul nevet Harrison a kuliessak mögött a markába.

Darabok sorsáról és Masterlinokról lévén szó, egzotikum gyanánt megemlíthetjük a végén, hogy van a nagy heiga írónak egy darabja, amelyet a kerek világban csak egyszer mutattak be és pedig a Kolozvári Nemzeti Színházban: ez a Mária Magdolna című bibliai dráma. Ugyanígy darabja van Strindberg-nek is. Abu Kassem papusza a címe, öt felvonásos verses vígjáték és soha másutt és más nyelven, mint magyarul Kolozváron, nem játszották.

Toll.

Nem dicsekedhetnek előnyomulással az oroszok

(Tért nyer a Linsingen-csoport. — Linsingen napiparancsa. — Az orosz hivatalos jelentés.)

— Ejjel 2 órai telefonjelentés. —

Budapest, június 21.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelenük: A Sityr partján, Kolkitől dényugatra Brusszyatinnál sikerült az ellenségnek betörni állásainkba, ahonnan azonban tegnap a szomszédos csapatok ellenállomása nemcsak kivette, hanem több órán át tartott harcban szokottanul véres veszteségeket is okozott nekik. Tama-dassink úgy Mészeliinnél, mint Lokacynnal tért nyertek. A Linsingen csoport további előnyomulást tett. Ezt tehát, ahol az oroszok ellenszárójuk betörési kapuját tervezték, ma, az ellenszárva tizenhetedik napján nem dicsekedhetnek az a feltartóztatatlan előnyomulással, amely ilyen áttörési kísérletnek nem a harmadik hetében, de már az első napjaiban elengedhetetlen feltétele. Bukovinában, Radautz környékén jelentéktelen utóvédharcok folynak.

Stockholm, Petervárról jelentik: Az orosz vezérkar az orosz parancsnokságokhoz újabb egy parancsot intézett, amelyben a csapatok tudomására hozza, hogy azon katonák család-jai, akik önként elutaztak magukat, a tőrvénynek nekik járó állandó támogatást elvesztik.

Stockholm, Jól értesült orosz forrásból jelentik a svéd lapok, hogy az Archangelszkben partra tett angol csapatok legénysége tulajdonképpen nem is angolokból áll, hanem Kanadába kivándorolt oroszokból, akiket az angol kormány fenyegetésekkel és erőszakkal kényszerített arra, hogy a hadsereg szolgálatába álljanak. A Kanadában uralkodó gazdasági krízisek ezeket a kreaturákat éhhalállal fenyegette, viszont az angol állam minden támogatást megtagadott tőlük, ha nem lépnek a hadseregbe, egyébként megölték nekik, hogy kivándorolhassanak az Egyesült Államokba. Így verbuváltak Kanadában egy 2000 főnyi orosz sereget, amelyet Mont-Realban angol tisztek kipestak ki.

Zürich. A Tagesanzeiger írja a helyzetről: Amíg a folytonosan tartó orosz ellenállás Bu-

kovinában nem bír semmiféle jelentőséggel, addig a központi natiimakra nézve a veszély el van teljesen hátrítva azáltal, hogy az orosz offenzívát Lucktől lefelé teljesen megállították.

Berlin. A Lokalanzeiger hadi tudósítója jelenti, hogy Linsingen vezere-zedek megdicserte a napiparancsban a gárda-lovasságot és gyalogságot, mert az orosz túlerő ellenére megakadályozta a Stoeboden való átkelést és ezzel lehetővé tette, hogy nagyobb nemet erők maguk keljenek át a tiszó partra és az ellenséget veres veszteségeivel visszavessék.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar hivatalos jelentése június hó 19-éről a következő: Brusszilow tábornok hadseregének támadó frontján az ellenség ellen-támadásokkal igyekezett feltartóztatni Lemberg tere való előnyomulásunkat. Logowiczi falu környékén (Lucktól nyugatra 45 kilométerre) az osztrákok sűrű vonalban megtámadták csapatainkat, frontunk egy részét benyom-tak és egy üteg három ágyuját, amelyek utolsó lövedékeiket is kilőtték, elvették. Az elősietett tartalékok meg-bontották azonban az ellenség sorait, egy ágyut zsákmányoltak és 300 katonát fogtak el. Konyitica környékén egyik ezredünk az ellenség egy ellentáma-dását megbiúsította. E harcokban négy gépvegyvert zsákmányoltunk három tisztet és 100 katonát elfog-tunk. Gorobowiczi keletre egy he-ves támadással elfoglaltunk egy er-dőt és itt ezer katonát fogtunk el és négy géppuskát zsákmányoltunk. A Niemirowka környékén, Radziwów-tól délre folyt harcokban 1800 kato-nát fogtunk el. Azok a csapataink, amelyek Csernovicót elfoglalták, to-vább nyomultak elő dél felé. A cser-novici hídtó elfoglalása alkalmával 49 tisztet és 1500 katonát fogtunk el és 10 ágyut zsákmányoltunk.

Politikai háború.

(Nemet anamterium válasza az entente tervére. — Az ellenség saját teyve-reivel gyengíti magát.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, június 21.

Az entente államférfiai nyelvszédnek, te-leselenek és a központi hatalmak íjesztésére olyan ördögöket festettek már a faira, me-lyektől eddig ők ijedtek meg legjobban. Egy berlini diplomata, aki igen közel állt ahhoz a helyhez, ahonnan ezeknek a sokat beszélő, de keveset cselekvő uraknak vissza ezoktak vág-ni, egy semleges állambeli újságíró előtt a következő rendkívül érdekes jellemzését adta, annak a diplomaciái hadjáratnak, amely a frontok mögött folyik.

Angliában fogadásokat kötnek arra a kér-désre, meddig tart a háború. Franciaországban pedig borzadályal gondolnak annak lehelő-ségére is, hogy még egy téli hadjárat következ-hetik, amely a francia néperő teljes összetö-rését hozná meg. Semmi sem jellemzi annyira a helyzetet, mint hogy a háború tartamának gondja már háttérbe szorította azt az igazán fontosabb kérdést, kié lesz a győzelem?

Pedig ennek a kérdésnek az aránya egy nép győzelmi reményének és erejének legjobb mérővesszője. Olyan nemzetről tehát, amely-ben annak tudata, hogy győznie kell azszal az érzéssel egyesül, hogy ehhez meg van az ereje is, ilyen léha kérdést gondolatlanul fel sem szabad vetni. Ezzel igazsággá magukat ellensé-gieink. Minket csak az a kérdés foglalkoztat-hat, mely kiváltja belőlünk utolsó csepp erőn-ke-t is a közös törekvéseket egyre szilárdabban irányítja a cél felé, hogy miképp lesz a miénk a győzelem?

Katonailag már győztünk. A győzelem főszálogai a kezünkben vannak és senki el nem ragadhatja azokat tőlünk. Ha az ellenség vakon eltordul attól az igazságtól, hogy az annyira áhított békét e katonai helyzet elis-merése nélkül nem érheti el, akkor utabbi csapásokkal kell szítani, míg összeomlását ta-lán az utolsó pillanatban a béka kérésével meg nem előzi.

Tehát egyenesen, mint az országut, melyen nem tévedhetni el, áll előttünk a béka útja s mi csak ezen haladhatunk. Egyik győzelem-nél fizikai, a másiknál szellemi kvalifikációk nagyobbak. Hadifelszerelésünk még a leg-hosszabb háborúra uncó-uttig elég. Ellensé-gieinknek a mi letiprásunkra irányuló számítá-sai tévesek. Ha mégis reméli még, hogy nem tartunk ki végig, ennek az a feltétele az alapja, hogy élelmünk nem lesz elég és hogy egye-ges akaratunkat helyi ellentétek megbáníthat-ják és megtörhetik. Mi legyen erre a mi válaszuk?

As új élelmezési tervet úgy kell elkéssí-teni, hogy népünk kielégítő, egyöntetű és méltányos áru táplálékhoz juthasson. Az egész német birodalomban egységes legyen az élel-mezés. Nem kell visszarettenni a diktatura szótól. Az élelmezési ügy terén nincsen rend-szabály, mely elég messziretekintő és elég ra-dikális lehessen. Népünk megérti, mi forog kockán! A külföld lássa, hogy nem riadunk vissza attól, hogy birodalmunkat úgy élelmez-sük, mint akár egy hadtest az embereit. Es ha most az egész országból egyetlen ka-szárnnyát csinálnak: ezt is megéri a cél, amelyet el kell érünk. Ereszkénységek kimé-lete egyértelmű győngeségek tekintetbe vételé-vel. — Es az már — maga a győngeség.

A másik tétel: e percben még csak beszélni sem szabad a háború területi eredmények sanszáiról. A háború céljai felől való vitát ellenségeink szeretnék élesíteni; különösen angla, mely retteg attól, hogy szövetségesei nem akarnak esetleg addig vérezni érte, míg ez céljainak megfelel. Józan fejűek nem vitatkoznak egymás között arról a kérdéssel, hogyan képzeljük el az új Európát.

Nem az annexiók vitás kérdése hozszebithatja meg a háborút, hanem a remény, amit az ellenség e belső német kérdés bomlasztó erejébe vet. Ha elkövetkezik a pillanat, amelyben a győzelemhez vezető út végére láttunk, akkor ugyanis kialakul a válság arra a gondra, hogy miután föltétlenül biztosítottnak kell követelnünk, hogy a mai világtragédia megismétlődése: lehetetlenne legyen.

Addig lesz módunk ahhoz, hogy fegyveres kézzel ott markoljuk meg ellenségeinket, ahol ez nekik a legtalálmasabb. A beke biztos útja tehát az: az egész nép segítségével bizonyítsuk be, hogy a kiéneztetési hadjárat egészen céltalan és az a háború, mellyel lövészárkaink erejét akarják kimeríteni, az ellenség összeomlását készíti elő.

IRODALOM ÉS MŰVESZET

Színházi műsor:

Csütörtök: délután 3 és fél órákor mérsékelt helyarakkal „Cigányszeretem”. Este 8 és fél órákor, rendező helyarakkal, Góth Sándor és G. Kertész Elna vendég fellépésével „Baccarat”.

Péntek: Góth Sándor és G. Kertész Elna vendég fellépésével „Kaland” és „Haromszög”, a Vigaszínház ujdonságai.

Szombat: Góth Sándor és G. Kertész Elna vendég fellépésével „Az ingovány”.

Gál Gyula jubileuma.

Arad, június 21

A jövő hét végén meleg és ünnepes este lesz az aradi nyári színházban. Ot napon ar vendég szerepel Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház kiváló és országos hírnévű művésze. A magyar színészetnek ez a klasszikus erejű büszkesége, a legkiválóbb alkotó zseni egyike hazajött Aradra, hogy itt méltányolhassuk újból és újból nagyszerű zsenijét, hogy élvezzük színjátszókétségének pompás és virágait. Rég nem látott nagyszerű alakításait mutatja be Vöröstarban, az Othonban, Bihorban, Három testőrből. Mindegyik alakításához mennyi siker, diadal tűződik. Mennyi erő, milyen meglátás sugárzik ki ezekből az alakokból, melynek megérzéskísére csak Gál Gyula nagysága, klasszicitása, mély tudása képes. Most, hogy Gál Gyula hazajön, művész barátai, jó ismerősei megállapították, hogy most van harminc esztendője, hogy Gál Gyula nekiindult csupa tartalommal, fölkelő tehetséggel egy pályának, amely akkor még fölötte rögz volt és most a siker virágait nyújtja föl neki és az ország első műintézetében a legelső közé emelte.

Gál Gyula jubileumát a hó 30-án, vendég-szereplésének utolsó estéjén, a Becsteleneben ünnepli meg. Hogy ez a meghitt ünnepség minél melegebb, minél impozánsabb legyen, Varjassy Lajos Arad város polgármesterének elnöklése alatt megalkult az a bizottság, amely a jubileumi ünnepséget előkészíti. A bizottságnak tagjai Fenyves Dezső, a Kulturpalota igazgatója, Arad város színházi bizottságának elnöke, Kovács Vince kultúratanácsnok,

Zerkovitz Rudolf, az aradi sajtó részéről: Liss Antal, Teller Kálmán, Marót Sándor, Lippai Dezső, Sulik Kálmán, az aradi színház részéről pedig Szendrey Minny színigazgató vezetésével Varnay Jenő, Hidvégi Ernő, Kertész Dezső. Ez a rendező bizottság természetesen meg fogja és az ünnepségnek részletes programját későbban fogjuk megismertetni.

Jelen lesz az ünnepségen a kormány küldötte, a fővárosi író- és művészvilág számos kitűnősége és valószínűleg az aradi jótudomány nyújtja át Gál Gyulának a kormány ajándékát — a Nemzeti Színház örökös tag-ságáról szóló kinevezési okmányt.

* A Góth-pár Aradon. Nem úgy vártuk őket, mint a vendégeket szoríták a színházak tájékán: közeles uvarasszággal, obligát kez-szorítással, hiszen a Góth-pár nem idegen Aradon, jó ismerőseink, kedves barátaink és az öröm, amellyel hozzánk jönnek a amely-lyel fogadjuk őket, mindig kölcsönös, őszinte és igaz. Az ő aradi szereplésük rendezés meg-csátolja azt a sokat hangzottatott szólamot, hogy Aradon minden közönsége a drámának! Valahányszor a kedves művész-pár ide látogat: tele a színház és pedig sokszor azzal a közönséggel, mely az utóbbi időben ritkábban keresi fel a műszínházat. Ennek okát az irántuk érzett szereteten kívül bizonyára abban a lehetetlen, enyhén keserűségi keretben, amelybe itt művészeiket értékelik és meg-becsülik. Valóban a mai társadalom embere-nek szenvedélyei: kétség és vívódásai ke-ve magyar színész tolmácsolja olyan meg-razó igazsággal, mint Góth Sándor. Klasszikus szerepekben, tragédiákban el sem tudjuk kép-zelni, de a ma szövevényes drámaiban lelki disharmoniákból feltűzőtt levegőjében nem tu-dunk senkit otthonosabbnak gondolni, mint éppen őt. Ott pedig, ahol a vergődő lelkek kódos érzéseit átcsillan a humor aranyos lény: egyenesen nagyszerű és utánozhatatlan. Nagy színész, nagyobb, mint a miyennek a jó barátai tartják, higgyék el, majdnem olyan nagy, amilyenek az ellenségei télik. Intelligencia, öntudat és merészség jellemzik a já-tékát, ep úgy, mint a legnagyobbakét, akik valaha a deszkákon éltek. Felcsiga, Kertész Elna aszany, a legmegértőbb partner és a legtenetességű tanítvány. Szinte meglepő az a posztumusz harmónia, mely ketőjük ösz-szevágó játékát jellemzi. Ez már nem is az össze-tanulás eredménye: művészi és intuitív ké-pességek magasabbrendű találkozása és ered-ménye ez.

* Mindezeket ma is — mint annyiszor már — megláttuk és felismertük a játékokban. Gá-bor Andor: Ciklamen-jében mindkettőjüknek alkalmuk nyílt sok színészi virtuozitás bemuta-tására, de egyszerűen sok nemes és őszinte szó elmondására. Többször meglepett bennün-kezt egy-egy gázta, haug részlet egyszerűsége és kifejező volta.

Részletesen felesleges volna a közönség egész figyelmét lekötő játékokat. Hiszen a di-csérlet nem teszi őket nagyobbá, a kritika igaz-ságait pedig művészetükkel úgyis igazolták. Annyit lehetünk legfeljebb, hogy a négy estére terjedő vendég-szereplésre nyomtatékon is fel-hívjuk a közönség figyelmét, ha ugyanerre egyáltalán szükség volna.

Ne hagyunk azonban igazságtalanok a mieinkkel szemben sem. Varnai pompás ábrá-zoló képességét ma is őszinte siker kísérte, míg Hidvégi egy barokk-szerepben keltett sűrűn felhangzó kacagást. Az epizód-szerepek-

ben Benkőné, Borosnyai, Acsné és Acs járul-tak a hangulat emeléséhez. (Z. A.)

* A színház hírei. Zsolt: néző-tér, ünnepi hangulat, az jellemző Góthék első fellépését, ami természetesen a következő estéken még fokozódik. A közönség bebizo-nyította, hogy Góthék fellépése ünnepi hangu-latot terem: a színházban. Ma a „Baccarat” kerül színpadra, holnap pedig „A kaland” és a „Haromszög”, két ujdonság. A két darab kö-zött úgy G. Kertész Elna, valamint Góth Sán-dor egy-egy magánjeleneit adnak elő. 1) „A Young”, írta Márkus László, előadja Góth Sándor. 2) „Hölgyek ligája”, írta G. Kertész Elna, előadja G. Kertész Elna. Ugyanazok ezen este játsza el a társulat: „Akik otthon mara-dtak” színjátékot. Készt vesznek: Zador Ilonka, Borosnyai K., Varnai stb. Ünnepi előadás. Ma, csütörtökön, délután fél 4 órákor mersé-kelt helyarakkal megismétli a társulat a most felújított kitűnő operett: „A cigányszeretem”, ugyanazokkal a szereplőkkel, mint legutóbb volt. Z. Varnai Margit, Horváth Mici, Ligeti Margit, Barics, Jara S., Győző, Kertész, Pol-gar S. stb. Előadás: „Volt egyszer”, regu, ad operett.

* Az Aradi Tükör tizennegyedik száma ma jelent meg. Immar egy télestartós mult van elhatárolt lap mögött a megállapítható, hogy derekasan megálta a kezdet megpróbá-tatását. Minden egyes számmal növekedik az Aradi Tükör olvasópublikuma, amely szere-tettel fogadja ezen bátor, azókimondó lapot. A most megjelent szám eleven és igen érdekes.

* A nővér bosszúja. (Amerikai drama az Urániában.) A mai ünnepnapra a színház egy látványos amerikai képet állított be a műsor-ban. A kép egy farmon játszódik le és egy farmer leányának sorsát varázsolja szemünk elé. Szeretem, gyönyörködés, mellette üdőzés nyolcunk keresztül a filman, melynek min-den jelenete újzerű és érdekes. Az ünnep-napra való tekintettel a színház több kiváló humoros képet vitt műsorra a gondoskodott, úgy, hogy igazi élvezetet nyújtson a látoga-toznak. — Odette. Franceska Bertini-filmre-mek közövére legközelebb az Urániában kerül újabb bemutatásra. A közönség köréből annyian és oly sokszor kérték a reprizt, hogy a színház bár nagy áldozatok árán megsze-rezte a képet és péntektől hétfőig egyoltá-ban vetíti a filmreket, hogy mindenkinek alkalma legyen azt élvezni. 5

* Orosz drama az Apolló ünnepi mű-során. Únapjan az Apolló-színház ünnepi előadást tart a legkiválóbb műsorral. Vetítés: kerül a szerda este nagy sikerrel bemutatott hatalmas orosz drama, amely a zsarnokság sötét országából hoz elénk egy megdöbbentő történetet. A megkapó drama mellett egy bá-jos vígjáték is szerepel a műsoron. 3

* A „Sátán kutyája”-nak folytatása az Apollóban. Conan Doyle, a mozi detektívdrá-maiban szívesen írója pompás munkával lé-pett a közönség elé. A sátán kutyájának mon-dáját dolgozta fel, kapcsolatba hozva a már e tárgyról írott izgalmas regényével. E nagy-stul detektívdrámához hasonló képet már rég mutattak be a mozi-színházak. Az Apolló pént-ektől kezdve vetíti. 3

Magyar nyelvet tanítanak Bécs iskoláiban. Bécsből jelentik: Tomola tanácsnok a tanács mai ülésén azt indítványozta, hogy a városi polgári iskolákban a francia nyelv oktatását korlátozzák és helyette a magyar nyelvet tanítsák. A tanács egyhangúan ellogadta a javaslatot.

Négy ezred orosz nyomult be Romániába.

(Három napig tartózkodtak Mamornicán. — Osztrák területre vonultak.)

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Bukarest, június 21.

Bukarest. A bukaresti lapokban az alábbi orosz hivatalos kommunikét tették közzé: „Az orosz különítmény, amely Mamornicánál átment a határon, visszatért az orosz földre. A katonai parancsnokok rendeletet kaptak, hogy szigorúan respektálják a román határ sérthetetlenségét. (Westnik.)

Bukarest. Beavatott helyről így magyarázzák a mamornicai orosz betörés eredeti célját:

Minél inkább tisztázódik az oroszoknak Mamornica községbe, tehát romániai területre való betörésének kérdése, annál tisztábban látjuk, hogy oly eseménnyel állunk szemben, amely felett nem szabad könnyedén napirendre térnünk. A federalisták és a kormány lapjai ártatlan dolognak igyekeznek minősíteni a történeteket. Ezek szerint csak egy jelentéktelen kis csapat lépte át a román határt „tévedésből.”

Közelebbről nézve azonban egészen másképpen fest a betörés, amint azt a hivatalos körök most be szeretnék állítani. Ugyanis már szombaton megjelent Mamornicában egy 8–10 kosákból álló járőr, amely a bukovinai határig ment felkerülő útra. Ez a járőr szombaton este visszatért csapatvesztéshez. Szombat-
ról vasárnapra virradólag aztán egy gyalogos brigád, egy kosák- és egy tüzérezred vonult be Mamornicába. Az orosz tüzérség azonnal állást készített magának a román–osztrák határ közelében és rövidesen meg is nyitotta a tüzelést az osztrák-magyar csapatok ellen. Ezalatt a gyalogság lövészárkokat kezdett ásni. Az ezek után kialakult heves harc a román kormány tiltakozása után is változatlan hevességgel folyt tovább és az oroszok egyáltalán nem voltak hajlandók román területről távozni, hanem két, sőt egyes jelentések szerint három napig maradtak Mamornicában.

Az orosz hivatalos sajtóiroda az esetről kommunikét adott ki, amelyben ártatlan hangon tudatja a világgal, hogy a kis orosz csapat — alig egy század — Mamornica községnél román földre tévedt, ami menthető, mert hiszen a Pruth folyása könnyen megtévesztheti a katonákat a határ betartásában. Különben azonnal vizsgálat indult meg a helyszínen.

Ez a hazug jelentés egyenesen megdöbbentő. Lehet-e tévedésnek minősíteni azt a legkisebb részleteiben is megtörtént lejtá-
szott betörést? Tévedés-e az, amikor járőr de-
xiti fel a semleges területet és ezt követően 4
ezred rendezkedik be hásiisan román földön
és épít katonai állásokat?

Az orosz kommunikéből pedig minden komolyság hiányzik. Nem is nagyon törekszik komoly indokot keresni, egyszerűen átsiklik a román semlegesség erőszakos megsértésén. Minket azonban a tény komolysága arra készít, hogy igenis, alaposan mélyre tekintünk a tényállásnak, mert az orosz kormány eme esí-
je először is leginkább azt a nemzetközi
jogot sérti, melynek védőjeként épen az entent
szeretne szerepelni. Lábbal tiporják a hágai
konvenciót és annak mely megsértését vállvo-

nogatással mentetik azok, akik oly szívesen szoktak arra hivatkozni.

Az orosz csapatok román területre törnek be és az osztrák-magyar csapatokkal harcba bocsátkoznak, sőt amikor a román kormány tiltakozására végre elhagyják a román földet, akkor sem Besszarábiába, hanem osztrák területre nyomulnak és így érnek el ellenségekkel szemben olyan kis sikert, amelyet becsületes uton, harcban, sohasem értek volna el.

Es már nem hadiesel, nem megengedett stratégiai művelet, ez egy kicsiny, semleges állam ellen elkövetett brutális erőszak. Oroszország a legerkövetlenebb uton akarta magának megszerezni azokat a babérokat, amelyeket becsületes uton a hadi színterén eddig nem hozott meg legyőzveinek. De csalódott, mert az osztrák-magyar csapatok acélfaláról a becsületes cselekvés lepatlant, a váratlan oldalról érkezett támadás, alig ért el sikert.

Románia azonban nem jött el helyesen akkor, amidőn lakonikus kommunikével kiméletesen intette el szomszédja erőszakos betörését és ezzel magára vette azt a vádat, hogy nem tartja magát szigorúan a hágai konvenció határozmányainhoz.

A Széchenyi gőzmalom építési engedélye.

(Nem döntött az építészeti bizottság.)

Arad közlöny tudósítójától.

Arad, június 21.

Arad város építészeti bizottsága ma délután Lócs Részó helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésében foglalkozott az aradi Széchenyi gőzmalomnak az Aradi Közlönyben részletesen ismertetett építési kérelmével.

Miután az elnök tájékoztatta a bizottságot arról, hogy a részvénytársaság két kérvényt adott be, és pedig a leégett malom teleépítésére, továbbá a telek hátsó részén egy ideiglenes malom üzembelhelyezésére, átadta a szót Nachtnébel Odón főmérnöknek, a bizottság elnöke. A főmérnök felolvasta szövegét mind a két kérvényt, majd pedig a rendőrkapitányság hatósági bizonyítványát a tűz által okozott pusztítás méretéről, végül bemutatatta azt a jegyzőkönyvet, amelyet 1877 augusztus 20-án vett fel az aradi rendőrkapitányi hivatal a Széchenyi gőzmalom részvénytársaság kérelmére és amely szerint kijelenti, hogy a megtörtént helyszíni szemle alapján a malom építése és berendezése ellen semmi kifogás nem találtatott és így a malom üzembelhelyezésére az engedélyt megadta.

— A bizottság mai ülésének ezek után, mondogta az elnök, egyedüli feladata, hogy az építési engedély kiadására, vagy megtagadására javaslatot tegyen a tanácsnak a bemutatott tervek alapján. Minthogy azonban az engedély kérdése szorosan összeügg az a-
tennyel, hogy az itt felolvasott és 1877-ből
származó jegyzőkönyv alapján a telepengedé-
lyezés kérendő-e vagy nem, mérlegelnie kell a
bizottságnak, elég érezt e az ügy a tárgyalásra,
módjában van-e a bizottságnak az építési en-

gedély kiadása, vagy megtagadása felett határozni. Kérem Jegessy Károly dr. főügyész ur nyilatkozatát.

— A bizottság eljárását — szólta a főügyész — az építészeti szabályrendelet 173. szakasza szabja meg és e szerint az építési engedély kiadása felett a tanács addig nem dönthet, míg a kérelmező telepengedélyt nem produkált. Eme alapelv szem előtt tartásával a konkrét esetben akkor járunk el helyesen, ha a kérelmet két részre osztjuk, és először az ideiglenes malomépítés kérdésének jogi természetét vizsgáljuk. Az ipartörvény értelmében malom berendezéséhez és üzembe helyezéséhez telepengedély szükséges és egészen mindegy, hogy a részvénytársaság egy már tulajdonát alkotó telekén, vagy akár másutt létesít malmot, a tény az, hogy eddig malomüzem céljait nem szolgáló helyiségben óhajítja a lisztgyártást gyakorolni. Ezek az épületek eddig raktárak voltak, tehát nem a kérvényben megjelölt célt szolgálták. Kétségtelen, hogy ennek a malomnak üzembe helyezése előtt telepengedélyre van szükség és ennek következtében, míg ezt a részvénytársaság nem szerezte meg, addig építési engedélyt sem kaphat.

A kérelem második része a leégett malom teleépítését és berendezését célozza. A hatósági bizonyítvány szerint egyes alkatrészek sértetlenek, de malomipar üzésére nem alkalmasak. Ha tehát a hatóság előtt vitássá válik, hogy ennek következtében kell-e telepengedély vagy sem, így sem az építészeti bizottság, sem a tanács ezt a vitát nem döntheti el, mert első soron nem ezek hatáskörébe tartozik annak megállapítása, vajjon milyen mérvű az az átalakítás, amelynek következtében a malom üzeme eltérő lesz a régiótól. Ha már most az 1877-ből felvett jegyzőkönyv szerint megadott engedély feltételeitől eltérnének a mostaniak, a bizottságnak nem áll más eszköz rendelkezésére, mint az ipartörvény 33. szakaszára való utalás, mely azt írja elő, hogy minden változtatás esetén engedély kérendő az elsőfokú iparhatóságtól. Minthogy azonban a telepengedély kiadása nem tartozik ide, a nagy malom építési engedélye felett sem dönthet most a bizottság.

A főügyész álláspontját magáéval tette Greén Nándor főkapitány is. Kijelentette, hogy a részben leégett ipartelep egy kereskedelmi miniszteri rendelet alapján telepengedély nélkül is telephet, de a Széchenyi-malom, a véleménye szerint, teljesen elpusztult, tehát telepengedélyt kell kérnie.

Ezzel szemben Stengl Andor iparfőfelügyelő hivatkozott a szakértői szemlére, amely megállapította, hogy a malom nem pusztult el teljesen. Országos és hadi érdekből szükséges, hogy a malom minél gyorsabban felépüljön. Tudja, hogy a nagy malom sorsa felett magasabb fórum fog dönteni, de a provizorikus ipartelep létesítését már most lehetővé kell tenni, mert ennek üzembe helyezése a hadsereg harc-készségét szolgálja.

A vita ezzel be is zárult. Az elnök megállapította az ehangzott szakvélemények alapján, hogy a telepengedély kérdése legalább is vitás és ezért határozatot a bizottság nem hozhat. Ezért azt javasolja a bizottság a tanácsnak, hogy míg ez a kérdés tisztázva nincs, ne tárgyalja az építési engedély kérdését sem. A város és a hadsereg elemzésének kérdését mi is szívesen vizsgáljuk — mondogta — és ezért az egész városrészt érdeklőnek megóvása mellett bizonyos kautélák mellett meg lehet majd adni a provizorikus üzemre az engedélyt.

A jótékonyság vámszedői.

(Az Emke bünpere.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 21.

Ma reggel kilenc órakor Csáder táblabíró folytatta a tanú kihallgatásokat az Emke budapesti választmányának perében.

Az első tanu Csató Isabella hivatalnoknő.

Elnök: Ön az Emke alkalmazottja volt?

— Igen, három hónapig.

— Emlékszik, hogy Antal a számolócédulák és a bélyegzők körül rendelkezéseket és visszaéléseket követett el?

— Nem.

— Mi volt az ön teendője?

— A könyveket vezettem.

— A saját felvételei alapján, vagy utasításra?

— Gallovich utasított.

— Mondta önnek Gallovich, hogy a rendőrségen milyen irányban tegyen vallomást.

— Gallovich hivatott és figyelmeztetett, hogy szigorúan az igazat valljam, azt, amit pontosan és határozottan láttam.

— Igaz, hogy Andreics elnök egyszer kiutasította Gallovichot?

— Nem Gallovich volt, hanem Antal.

A bíró a tanu elébe tartja a rendőrségen tett vallomását, amely némileg ellentézik mostani vallomásával.

Ugyas: Jelen volt ön Antal kiutasításánál?

Tanu: Igen, jelen voltam. Ugyanakkor Gallovich találatát adott, Antalnak egy kávéházban.

Zboray védő: Mondta önnek Gallovich, hogy Andreics megbízásából keresen egy magán-detektívt?

Tanu: Igen, mondta, de később oda ment hozzá Gallovich és azt mondotta neki, hogyha a méltóságos ur érdeklődik, hogy mi van a magán-detektívvél, mondja neki, hogy nem bírt összeköttetést szerezni vele.

Bolgár dr. védő: Miután tudom, hogy a könyvbe való bevezetés cégek szerint történt, vajon a bélyegek elküldése is így történt-e?

Tanu: Nem tudom.

Andreics: Én nem adtam utasítást magán-detektívre, mert én akkor nem is jártam be a hivatalba.

A következő tanu Súlyom-Fekete Vilmos dr.

Elnök: Van-e tudomása arról, hogy egy Emke-gyűlés alkalmával kiküldtek három embert, mint bizottságot egy bizonyos alapítvány ügyében, mely az Emkét illette?

— Én Andreicstól kaptam utasítást a bizottság kiküldésére. A bizottság tagjai között Gallovich is ott volt.

— Az Emke érdekében küldték ki a bizottságot?

— Igen.

— Mire alapítja azt, hogy az Emke érdekében?

— Én a megbízatásból úgy láttam.

— Megismételték ön előtt azt az álláspontot, hogy az Emke ügyében vannak kiküldve?

— Igen.

— Tud-e visszaéletről az elszámolás vagy a könyvvezetés körül Antal részéről?

— Nem. Antal tudomásom szerint lelkiismeretesen dolgozott és annyira el volt foglaltva, hogy még éjszaka is dolgozott.

— Nem volt-e Antal hadseregszállítási ügyek körül elfoglaltva?

— En nem tudok róla.

— Andreics személyi megbízatásai ilyen nagyon elfoglalták volna Antalt?

— Igen, ezek nagyon elfoglalták.

— Volt-e Antal részéről legalább megkezdve egy rendes könyv?

— Igen, én láttam egy megkezdett könyvet.

— Igaz-e, hogy Antal szabadon hagyta a számolócédulákat?

— En zár alatt láttam mindent.

— Mikor vette át ön a számfejtést?

— 1915. márciusában.

— Hogyan állapította meg, kinél mennyi a cédula?

— Csak hozzávetőleg sem tudtam megállapítani.

— Van-e tudomása azokról a takarékbetét könyvecskékről, amelyek a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól valók voltak és amelyek közül az egyik 3099, a másik pedig 687 koronáról szól? Tudja-e, hogy ez assal a célszattal történt, hogy elrejtse a Vöröskereszt elől?

— Csak az egyik összeg eredetéről tudok.

— Kapott-e utasítást arra, hogy a betét-könyvecskékről nem szabad senkinek sem szólni?

— Nem, de figyelmeztettek arra, hogy a betéti könyvekről majd a választmányi ülés fog határozni.

— Ertesítették-e a betéti könyvekről a Vöröskeresztet?

A tanu nem felel.

— Van-e tudomása arról, hogy Antal éjjel rendelte magához az ügynököt, holott Andreics ezt megtiltotta.

— Nincs.

— Van-e tudomása számadási hibákról?

— Miután az anyag nem volt rendben, a számadások sem sikerülhettek.

Ezután Andreics intézett kérdéseket a tanuhoz.

— Jelen volt-e ön az 1915. március 3-án tartott ülésen?

— Igen.

— Ön volt a levéltáros, tehát tudhatja, hogy a kolozsvári központ jóváhagyta a gyűlés határozatait.

— Ez igaz.

— Köszönöm. Azért kívántam ezt konstatálni, mert Sándor József udvari tanácsos ur tegnapi vallomásában ezt kétségbe vonta.

Most Andreics fölmutatott a tanunak egy levelet és ezt kérdezte tőle:

— Ki írta ezt önnek?

— Sándor József.

— Kije önnek Sándor József?

— A nővérem férje.

— Kérem, elnök ur, azért mutattam föl ezt a levelet, mert igazolja, hogy Sándor József ebben Gallovichot igazgatónak szólítja, holott tegnapi vallomásában ezt tagadta.

A bíró fölolvassa a levelet, amelyben Sándor József csakugyan igazgatónak nevesi Gallovichot.

Andreics: Kérem, elnök ur, kérdésem van a tanuhoz.

— Miért vonták meg öntől a számfejtő jogot és miért jött ön után Irsik?

Tanu (indignálódva): Nem vonták meg tőlem a jogot, csak nem volt sok érkezőm és ezért váltam meg az egyetülettől.

Zboray védő: Mennyi volt az N. N. tétel?

Tanu: Azt hiszem, 80—80 korona.

Ezután Fényes Lászlót, Az Est munkatársát hallgatták ki, aki elmondotta, hogyan leptezte le az Emke manővereit. Több lényegesen tanu vallomás után az elnök a tárgyalás folytatását péntekre halasztotta.

Háboru előtt áll az Unió.

(Kiesésedett a mexikói viszály.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 21.

Gent. Newyorkból jelentik: Mexikó lakói attól fének, hogy a mexikói bandák megkezdik a város fosztogatását. Az amerikai csapatok már részben harcolnak Carranza csapataival. A mexikói spanyol kolónia kábeltávírat útján fordult Alionz spanyol királyhoz, hogy lépjen közbe, hogy a háboru Mexikó és Amerika között elkerülhető legyen. Hírek terjedtek el arról, hogy a király kísérletet fog tenni, hogy ennek a kérésnek eleget tegyen.

Rotterdam. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok e célra kiküldött ügynöke jelenti, hogy megtette az előkészületeket az idegeneknek Mexikóból való kiszállítására. A nagyobb városokban tüntetéseket tartottak az idegenek ellen a habar öldöklesre, vagy fosztogatásra meg nem került a sor, a helyzet tenyegető.

Rotterdam. A Times jelenti Washingtonból: A Mexikó és az Egyesült Államok közti feszültség elérte utolsó stádiumát. Egy amerikai jegyzék kategorikusan visszautasítja Carranza amakövetelését, hogy az Egyesült Államok vonják ki csapataikat Mexikó területéről. Washingtonban remélik, hogy Amerika mozgósítása Carranzát megijeszti s kétségtelenné látszik, hogy a mozgósítás hírére Carranza nem fogja tudni a népet megnyugtatni.

Frankfurt. New Yorkból jelentik, hogy az Unio mozgósítása nehézségekbe ütközik. A latin köztársaságokban nagy az elkeseredés az Egyesült Államok ellen és azt követelik, hogy Wilson jelentse ki kötelezőleg, hogy Mexikóban semmiféle területet nem fog annektálni, sem pedig amerikai protektorátust Mexikó felett nem rendez be.

Amsterdam. A mexikói kikötők felé több amerikai hajó elindult, hogy az amerikai és idegen polgárokat innen elszállítsák. Az Egyesült Államok különben tisztán defenzív álláspontot foglalnak el, még abban az esetben is, ha Carranza megkezdendó ellenségeskedését. Hódítási tervekről nincs szó. Mexikóban nagy az elkeseredés az Unió ellen, s úgy hírlik, hogy a két állam már meg is üzenté a háborút.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Harc a háboru után.

(Az entente kereskedelmi konferenciájának határozatai. — Bethmann nem óhajt hódítást.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 21.

Páris. Hivatalos kommunikében közzé teszik a június 7-től 14-ig tartott gazdasági konferenciák határozatait. A határozatok három szakaszra oszlanak: 1. Intézkedések a háboru tartamára. 2. Átmeneti intézkedések a szövetséges országok ipari, mezőgazdasági és tengerészeti újraépítésének időszakára vonatkozólag. 3. Állandó intézkedések a szövetségesek együtt működésére és kölcsönös támogatására.

A háboru idejére elhatározták, hogy az intézkedések elrendelik, hogy a szövetségesek a maguk állampolgárainak megtiltják a kereskedelmét 1. az ellenséges országok lakosaival, 2. az ellenséges állampolgárokkal bárhol lakjanak is azok, 3. olyanokkal, akik alá vannak vetve az ellenség befolyásának. Az újraépítés idejére megállapított átmeneti intézkedések elrendelik, hogy a szövetségesek a háboru után is megtagadják az ellenségtől a kedvezményezési klauzulákat bizonyos évre, amely idő alatt minden lehető mértékben kiegyenlítési piacokat biztosítanak egymásnak. Az állandó intézkedésekre vonatkozólag a szövetségesek haladéktalanul megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy az ellenséges országoktól való függéstől teljesen mentesítsék magukat és közös rendszert készítsenek elő kereskedelmük, gyári védjegyeik és az irodalom és művészet védelmére.

A kancellár és a béke.

Berlin. Scheidemann ismert szocialista pártvezér egy partgyűlésen válaszlát Van der Velde belga szocialista miniszter beszédére, amelyben a miniszter arra hivatkozott, hogy a birodalmi kancellárnak a birodalmi gyűlésen tartott beszede szerint Németország hadi célja Belgium elfoglalása és az összes megszállott francia területek annektálása.

Scheidemann szerint igazságtalanságot követ el, aki a kancellárnak ilyen szándékot imputál. O jól tudja, hogy a kancellár távol áll minden ilyen tervtől ezért ő — Scheidemann — a haza érdekében egy kis indiszkréciót követ el. Amidőn egy év előtt a hat német gazdasági szövetség hódító terveket terjesztett a birodalmi kancellár elé, a szavak néhány barátjával megjelent nála és tutakozott ezen tervek ellen. Az az elégtétel volt, hogy a birodalmi kancellár saját szájából hallhatta, hogy nem azonosítja magát a hódítási tervekkel, azokat visszautasítja magától és a terveket a lehátározottabban elutasítja. Ez egy év előtt történt, de azóta a kancellár nem tett és nem mondott semmi olyat, ami arra a következtetésre jogosítana, hogy most már nem áll ezen az állásponton.

A Lokalanzeiger ehhez megjegyzi, hogy a birodalmi kancellár tényleg soha sem helyeselte a hat gazdasági szövetség mertek nekik hódítási terveit, mint azt a birodalmi gyűlésen kifejezésre is juttatta.

A német hadloölök.

Berlin. A Berliner Tageblatt írja mai vezércikkében: Egy illusztrált francia lapban egy francia rajzolóművész óriási kozákot rajzolt, mely alá ezt írta: Itt vagyunk ismét! Mi enélkül is jól tudjuk, hogy még itt vannak és csak a korcsmai asztalnál és az íróasztal mellett ülő jámbor optimisták szoktak ebben kételkedni. Az ellenség még nincs elintézve és az orosz regény még nem ért véget. Éppen ezért igaza van Bethmann-Hollwegnek, mikor utolsóelőtti beszédében a békekötésről igen szkeptikusan nyilatkozott. Különben is a külföldön többnyire szándékosan félreértették szavait. Azt a megjegyzését, hogy a béke csak a mai harctéri helyzeten épülhet föl, úgy magyarázták, hogy Németország mindent meg akar tartani magának, amit jelen pillanatban megszállva tart. Dubreuilh francia szocialista például a Humanité-ben ezt írta:

— A kancellár beszéde azt jelenti, hogy a német erőszak mindent meg akar tartani, amit közben tart. Franciaország amputálva van és így ennek is kell maradnia, Belgium és Szerbia eltűntek a térképről és sohasem kelhetnek új életre. Ime, ilyen az a béke, a melyet a német kancellár gondol, hogy mint mondotta, megrövidítse a népek borzalmas szenvedését.

Dubreuilh azután felszólította a francia szocialistákat a késhegyig menő harcra. Mi már több ízben megjegyeztük, hogy bizonyos háborús céloknak világos, kétséget nem tűrő módon való kifejezése mennyire kívánatos lenne. Az olyan kijelentések, amelyeknek több értelmét lehet tulajdonítani, nem sokat használtak eddig a béke eszméjének. Azonban olyan béke, amely a népet is kielégítő, nyilván még nem érhető el és csakis az ellen lehet és kell felszólalnunk, hogy táradhatatlan nemharcolók, akik tehát sohasem merülnek ki, arra törekedjenek, hogy a béke útját elzárják.

A párisi titkos ülés.

Genf. A párisi lapok jelentik, hogy a képviselőház ülése elé eddig 14 interpellációt terjesztettek elő és ezek közül ötöt a titkos ülés tartama alatt jelentettek be. A Petit Journal az első nap szónokai névsorának közlése miatt a cenzura elköszölte.

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábortól előfizetőinket, akiknek a tábortól postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábortól postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

Nem magyarok voltak az okai

(Volhyniai harcaink.)

Az Aradi Közlöny tudósításából.

Budapest, június 21.

Volhyniától Bukovináig Kelet-Galicián még mindig hullámszik a nagy esete, de felgyásat ama balsiker után is, a mely bennünket volhyniai aszeronaiunk benyomása és Csernovionak orosz kézre való jutása folytán ért, nagy reménységgel kísérik. Azok a jelentések, a melyek újabban a harctérről érkeztek, azaz biztatnak, hogy a lehető legrovidebb időn belül ismét javunkra fog megváltozni a helyzet.

Minden okunk megvan arra, hogy a félhivatalos biztatást elfogadjuk és benne megnyugodjunk. Mert hiszen ime, az első lépés, melyet Volhyniában szenvedett csorbánk kiközösítésére tettünk, nagyszerű sikerrel járt. Az orosz tömeg a Szatkhod folyócskánál, tehát jóval Kovel előtt, komoly vereséget szenvedett a most óriás erejével tájékozva löködik hol ide, hol oda frontunk egyes részeihez. Csernovio is egy ilyen hatalmas lökésnek lett az áldozata, hihetetlen azonban csak rövid időre. Kelet-galíciai frontunk, a hol német csapatok is vannak, szilárdan áll a egymásután veri vissza az oroszok minden támadását. S ha Volhyniában is további siker jár ellenakciónk nyomán, az oroszok csernovioi diadala és egész bukovinai foglalása, a mely alapjában véve csak szárnyoperáció, elveszti katonai jelentőségét.

Attól ne féljenek még a pesszimisták sem, hogy az orosz most Csernovio után újból a Kárpátokra kapaszkodik. A tanulság, a melyet tavaly ott szerzett, vissza fogja rettenteni attól, hogy ismét hazánk földjére vesse szemét. Annál kevésbé teheti ezt akkor, a mikor Galiciában nem tud előre jutni, a volhyniai sikágon pedig már nagyban szorongatják.

Abba a balsikerbe, a melyet visszavonulásunkkal Volhyniában elszenvedtünk, bele kell törődnünk. Biztosan hisszük, hogy ez a balsiker csak mulo epizód volt, a hogy Tisza István gróf is mondotta a képviselőházban. Nekünk magyaroknak föltétlenül vigasztalásunkra és lelkiismeretünk megnyugtatóására szolgálhat, hogy nem voltunk az okai. Haditudósítóknak a hadisajtószállásról érkezett minapi jelentései nem győzték magasztalni a magyar katonák hősiességét a volhyniai harcok alatt s különösen kiemelték, hogy a magyar katonákon nem mulott a dolog, őket felelősség nem terhelteti. Vitézül harcoltak hazai nemzetiségi katonáink, a románok és a szerbek is. Bravúrosan viselkedtek, mint mindig, most is, a horvátok ép úgy, mint a szlovénok. Bácsai lapokban örömmel olvassuk több alsó-ausztriai ezred nagyszerű magatartását. A volhyniai harcokban a mi hőseinknek mellő társai voltak tehát az osztrák németek, mellettük a stájerok, a lengyelek és a tiroliak. Ez utobbiak ugyan javarészből otthonukat védik és olasz földön verik az olasz, de a ki belőlük fölkerült északra, ott is bizonyosan tenyeresen megállja a helyét.

Budapest és Bécs tehát teljesen egyetértet a volhyniai események megítélésében. A történetek okát — vagy mint Apponyi mondotta: a visszasságokat — ne kutassuk, és nem a mi földadatunk. Ezt már elintézte és kiderítette a hadvezetőség, a mely most a legsebb reményekkel biztat bennünket. Mi nyugodjunk meg, mert bizonyos, hogy a csarpat helyre fogjuk hozni. Helyrehozzák víté seregeink, a melyeknek soraiban magyar, román, horvát, bosnyák, osztrák, német, stájer, tiroli és lengyel együtt küzd a végső győzelemig.

A nagyváradai vesztegetők

(Iteletelozatala előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, június 21.

A nagyváradai perben, a melynek kivételének érdekessége szereplőinek személyében rejlik, most hangzanak el az utolsó szavak. Hónapokkal ezelőtt tartóztatták le „hadsereszálítási csalásért” Weinberger Lajos milliomas malomigazgatót. Legjobb barátja: Balogh Lajos, nagyváradai gépgyári főtisztviselő, Weinberger Lajos sógorával és egyben védőjével: Adorján Emilrel közbenjárt az ügyben és mindent elkövetett, hogy a hadsereg kárának felbecsüléséért megbízott főhadnagyassakértő soronkívül beferjessze véleményét, hogy Weinberger mielőbb szabaduljon. Weinbergerné Balogh Lajos közvetítésével Prikkel Gyula százados utján tízezer koronát telajánlott Walzel főhadnagyassakértőnek gyors munkája jutalmaként, Balogh azt állítja, hogy erről az akcióról Adorján Emil dr. nagyváradai ügyvédi kamara alelnöke, a függetlenségi párt elnöke is tudott és az összeget kiegészítette. Most mindhárman várják az ítéletet.

A mai napon a perbeszédet folytatták. Dél előtt Bedő Mór dr. Weinberger Lajosné védője beszélt, délután pedig általános érdeklődés közepette Kelemen Samu dr. országgyűlési képviselő, a híres kriminálista, Adorján Emil dr. védője szólalt fel. Nagy koncepciójú védőbeszédében védekezésnek ártatlanságát bizonyította és azt, hogy ellene semmitféle bizonyíték nem merült fel. Balogh Lajos vallomása nem állja meg a helyét és egyáltalán Balogh Lajos nem az az ember, akinek szavaira a vádat lehetne alapítani. Bizonyítja, hogy Adorján Emil esetére nem lehet alkalmazni az 1915. XIX. tc.-et, a hadsereszálítási törvényt, hanem az a legrosszabb esetben is a büntetőtörvénykönyv szokott rendelkezései alá eső megvesztegetési kísérlet. Nincs bizonyíték arra sem, hogy Walzelnek Adorján adott volna pénzt, vagy hogy Walzel Adorján kezéhez szolgáltatva volna vissza az összeget. Foglalkozik Adorján karrierjével, társadalmi állásával és kifejti, hogy Adorján semmi esetre sem kockáztatta volna ezt a gyönyörű karriert, ezt a szép társadalmi és családi állást ilyesmire.

A tárgyalást holnap délelőtt folytatják és előreláthatólag holnap a késő esti órákban vagy legkésőbb pénteken ítéletre kerül a sor.

Az urnapi körmenet és a király. Bécsből jelentik: Három év előtt vett részt utoljára a király az urnapi körmenetben és akkor is csak a Mihály-téren csatlakozott a menethez. A király ez idén sem vesz részt az ünnepen, hanem a schönbrunn. udvari kápolnában hallgat esendős misét.

H I R E K. LEGÜJABB.

Ejzel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Köln. A Kölnische Zeitung azt írja, hogy a Corriere della Sera panaszkodik amiatt, mert az orosz offenzíva az olasz frontra semmitféle hatással nincs. Olaszország önmagára van hagyva. Annál tiszteletreméltóbb ez az elszigeteltség, mert az olasz fronton a legjobb oszták-magyar csapatok és tüzéség áll.

Kopenhága. A pétervári lapok most már nyíltan bevallják, hogy az orosz offenzíva retentő emberáldozatba került. Oroszország megint egyedül veszett el az entente ügyéért.

Köln. A Kölnische Zeitung a központi hatalmak ellentámadásairól a következőket írja: Mintán elfoglaltuk Raimiasztó helyiséget, az ellenség Timier felé vonul vissza. Támadásunk a folytonosan visszavonuló ellenség ellen előrehaladt. Nagy sikert értünk el a nyugat felől intézett támadásunkkal, úgy hogy Timier helységnei az oroszok visszavonulása menekülésszerűen történt. Attól a pillanattól kezdve, melyben az orosz offenzívát eltojítottuk, körülbelül 375 kilométernyi területet nyertünk.

Üzenet Aradra.

(Schranz Odón őrnagynak, a 2. népfelkelő gyalogezred VIII-ik zászlóalja parancsnokának ajánlom.)

A virágos fákön fülemile dala...
Száz ezer magyarnak szíve vágyik haza.
A virágos fákön elesitül a nóta.
Ezer magyar baka
Borul véres holtan az Isonzó frontra.

Édes anyám lelkem, ne hullasson könnyet,
A tavaszi fényben most a puska könyebb.
Sapkánk szélén virág illatozó fodra,
Győzedelmes daltól
Immár telis-tele az Isonzó frontja.

Büszkeség dagassza lelked, feleségem,
Új magyar dicsőség gyulladt ki az égen.
A lovcseni hősök törhetetlen sorja:
A 2-es népfelkelők
Gyászt hoznak taljánra, az Isonzó frontra.

A lövészárkokban tiporjuk a sárat,
De a puszkánk hegyén égő rózsák fakad,
Ha csak egyet-egyet szagol is a talján:
Szomorú hallgatva
Holtan rogyik össze az Isonzó frontján.

Üzenésem drága: a véremmel írom,
Rózsássá válik az arcom és papirom.
Isten átká rajta, ki a békét rontja
S aki nem akarja,
Tanum rá a világ s az Isonzó fontja.
1916. június 9-én.

Kosztka Mihály.

— Lapunk legközelebbi száma a holnapi ünnep miatt szombaton reggel a sendes időben jelenik meg.

— Urnapi körmenet a várban. A várban reggel fél kilenc órakor ünnepélyes szent mise lesz. Utána körmenetet vezetnek a művészi izléssel díszített négy oltárhoz. Katonai parádé fogja berekesztetni az ünnepséget.

— Félmillió háborús uszítóknak. Luganóból jelentik: Az Avanti szerint Salandra bucsuzása előtt a háborúra való izgatásokban főként résztvevő magasrangú hivatalnokok között félmillió lírát osztott szét. Az Avanti különben az új kabinetről kijelenti, hogy a miniszterek négyet kivéve ügyvédek, akik ugyan kiváló szónokok, de előkészületlenek és alkalmatlanok arra, hogy tárcájuk ügyeit kellőleg elláthassák. Bianchi, aki a nápolyi bolondok házának volt igazgatója, úgy látszik azzal a megbízatással lépett a kabinetbe, hogy mint pszichiatrikus tanácsadó álljon szolgálatára ennek a különös kabinetnek.

— Gyászmise Zachariás alezrederért. Az aradi 33. gyalogezred tisztikara gyászjelentésben tudatja Zachariás Aladár cs. és kir. alezreder, a hadiékítményes katonai érdemekrezt, a két bronz katonai érdemérem (signum laudis) stb. tulajdonosának június hó 14-én a volhyniai harctéren történt hősi halálát. Az elhunyt alezreder lelki távért június hó 24-én, szombaton délelőtt 10 órakor mondanak szent misét a Minorita-templomban.

— Immelmann. Drezdából jelentik: A drezdai háborús kiállításán számos olyan tárgy van, amely a szerencsétlenül járt hősi repülő-tisztre, Immelmann főhadnagra emlékeztet. Így a drezdai kiállítási tárgyak közt van Immelmann első repülőgépe, továbbá egy angol repülőgép, amelyet ő lőtt le és számos más emlék, amelyet Immelmann sikeres repüléseiről magával hozott, végül az a levele, amelyet a hősi halált halt főhadnagy a drezdai kiállítás rendezőségéhez intézett s amelyben a háború befejezéséig az előbb említett tárgyakat rendelkezésükre bocsátja. Immelmannról megírják a drezdai lapok, hogy antialkoholista és vegetáriánus volt.

— Hegedűs Ede alezreder gyászja. Június 17-én Pécsen egyik tőgyökres köztisztviselőben álló pécsi család sajná dőlt ki az elők sorából. Ötvenegy Held Antalné 85 éves korában meghalt. Széleskörű család rokonság gyászolja halálát, ezek között első sorban gyermekei: Hegedűs Ede cs. és kir. huszáralezreder, özv. Röder Vilmosné honvédhuszár századosné, és Szirmöy Gyuláné máv. irodakezelő neje; továbbá unokái Röder Vilmos vezérkari őrnagy, Röder Ede főgimnáziumi tanár, Röder Jenő vezérkari főhadnagy, ifj. Hegedűs Ede Szirmay Kornél, Szirmay Adrienne, valamint a rokonság: earstenfelsi és hegyaljai Pacor Vilmos altábornagy, Chalupyné Held Mary, Held Hedvig s még számosan. Temetése tegnap délután ment végbe nagy részvét mellett a központi temető halottasházából.

— Moltke vezérezreder temetése. Berlinből jelentik: A rokkantak házának evangélikus templomából ma délután temették el Moltke vezérezrederest, volt vezérkari főnököt. A virágokkal borított koporsónál megjelent Augustza császárné és Cecília trónörökös, valamint a hercegek feleségei. A hercegek közül senki sem volt jelen, mert valamennyi a fronton van. Királyunkat Moor-Merkel báró ezreder képviselte.

— Halálozás. Dr. Csiky Viktorné szül. Csáran Szidónia édesanyja 68-ik évében, folyó hó 19-én Budapesten meghalt. Menyénázár temetik el őt gyászoló férje és gyermekei felejtetelen keze mellett.

— „Dekkoló.” Egy új szóval gyarapított szótárunk, egy új szóval, amelyet so. szor, de annál kevesebb joggal szoktak használni. Ha véres ütközetekből, földre szállt pokolból egy-egy megtépett, összetört tiszt három-négy napra hazakerül, kimondják rá a szentenciát: „Itthon dekkol.” Ha valakinek átkos szervi baja nem engedi meg, hogy a frontra menessen s itthon van a „közvélemény” figyelő szeme előtt, akkor „dekkol”, de ha nem is látják, ha elkerült otthonról s ki tudja, éle, meghalt-e, akkor is rámondják: „Biztosan dekkol valahol.” És az ilyen ítéletek megfélembreztetése, rátapadnak az emberre, mint a sár s soha semmi le nem tisztítja a ragalmat. De — s ez az első, követendő péld. — a szomszéd Makón végre megszólalt egy ilyen „dekkoló” s a kellő energikus hangon tette le magát a ragalom kulcsa. Egyik maai lap mai számában a következő nyilatkozat jelent meg:

„Még botorkozva hallottam, hogy egyes itthoni noszkodó urak a legszembetűnőbb pontokkal, hanem mögött, míg én kint voltam a harctéren 7 hónapig, azaz becsmereltek, hogy én „B-Gyarmaton az irodában uraskodok és szimulálok stb.” Megjegyzem, hogy 15 hónapig, míg otthonról, mint katonai tölve voltam, egyáltalában meg egy negyedórát sem dolgoztam irodában! Ezen szemtelen hazaszovalakért rajon az isten nekik annyi kint, szenvedést és könnyhullást, mint én a teli hónapok alatt az iszonyú fronton és nehéz betegségekben szenvedtem! Hiszem, hogy az utolsó urakat a t. közönség teljes értékre fogja leszállítani és utalattal fog elfordulni ezen ugató majmoktól. Raffay Endre, cs. és k. zászlós.

Kívánjuk, hogy a pelus követésre találjon, kívánjuk, hogy végre ez az energikus hang véget vessen mindenféle a ragalom burjánzásának.

— Adományok. Az Aradvárosi Vöröskereszt Egylethez újabban a következő adományok toltak be: Kintzig János 250 korona, Fogassy Gyula Borossébes 25 korona, Gyertyánffy Kálmán ezredés 15 korona, Rosentfeld Ferenc Honvéd 5 korona, Jakabffy Zoltáné Budapest 100 korona, dr. Baross Lajosné 200 korona, öz. Csillag Lajosné 5 korona, Kartyanteresség 3 korona, Weiss Lajos rendes Javi adománya 5 korona, Csóly Nandoré 10 korona, Vas Sándor dr. dr. Issekutz Lászlóné ravatalára szánt koszorú megváltásaképp 20 korona, Oravecz Miklós 100 korona, Kóvér István dr. Issekutz Lászlóné ravatalára szánt koszorú megváltása fejében 40 korona, Feszler Károly 100 korona, az Aradi Tornaegylet 1916. évi május hó 7-iki disztornájának jövedelme 115.72 korona, Vasárhelyi Dezső 20 korona, Szerényi Géza 25 korona, Wajda Zsigmond és neje Kunágotá dr. Issekutz Lászlóné ravatalára szánt koszorú megváltása fejében 50 korona, mely adományokért halás köszönetet mond Vasárhelyi Janka elnökő és Hász Erzsébet alelnökő.

— Egyházi zene a vártemplomban. Jelenkoron a szokásos ajtóosság keretében a katonai zenekar a középkor zenei irodalmának gyönyörű válogatott műsört ad elő a vártemplom korosán. Belépődij nincs.

— Virágmegváltás. Az isk. m. és leányiskolában virágmegváltás címén a következő összeg tolt be: Linnenberg Sándor 1. o. 5 kor., Spitzer Olga 1. o. 5 kor., Spitzer Mária 1. o. 5 kor., Linnenberg Magda 5 kor., Löwenberg Józsa 2 kor., Póster Magda 2 kor., ezen összegből 10 kor. a „Tanítók Segélyalapja” javára lett fordítva, a többi 14 kor.

na a katonák árvái részére kiadónivatalunknak adatott át. A pénzt rendeltetési helyére juttatjuk.

— A záróra meghosszabbítása. Kéves háborús intézkedés érintette olyan súlyosan a publikumot, mint a záróra. A magyar közönségnek, amely szinte iskolai példányképe volt a megtekinthetatlenségnek, hozzá kellett szoknia ahhoz, hogy gyámkodjanak felte, vigasságának, mulatozásának korlátokat szabjanak. Csak természetes, hogy a különösen érdekelttek sehogysem tudtak beletörődni ebbe s minden eszközzel azon voltak, hogy a rendelet szigorát enyhítsék. Így a debreceni vendéglősök és kávé- és ipartársulatok kérvényt adott be a polgármesterhez és kérte, hogy a zárórát, tekintettel az előretolt időre is, egy órával hosszabbítsa meg. A miniszter most válaszolt erre a kérésre s értesítette a debreceni tanácsot, hogy a meghosszabbítás kérdésében nem ónjt intézkedni, hanem a város főkapitányára bizza a döntést, mivel a további intézkedésre a főkapitánynak tolnatalmazást adott. A miniszter válasza mineneseire nozom ezen a téren s nem jelent kevesebbet, minthogy a főkapitányok tel vannak jogosítva a záróra bizonyos megszabott kitolására. Ezek után valószínű, hogy az aradi kávé- és akcióra lépnek.

— Adományok. A Főre-téri polgári fiúiskolai kórház vezetősége halas közönetet tolt ki az aradi adakozóknak: Havonta 10 koronát adakoznak Lótlér Jakab, Fodor Gyula és Vörös Magda. Uzonnanhoz nozza járultak: Ring Géza, ill. Adler Andor (havonta 1 szeg cukor), Kucsa Arnoldné, Spitz nővérek, Vajda Zsigmondné, Vámos Antoiné, Elek Sándor (budapesti), Dzsza kenyérgyár, Mairovitz Adom, Holmann Adoné és Bacskay Béla ur.

— A cipőjavítás árának maximalása. Többek között a cipő és a cipőjavítás ára is azok közé tartozik, ami oly magasan csapong, hogy az ügyellai osilágvizsgáló torony legkitűnőbb leneséjével se lehet beérni. Most Budapest a Központi Segítő-Bizottság népondozó osztálya azzal a kéréssel fordult a főváros tanácsához, hogy tegyen lépéseket illetékes helyen a cipőárak és a cipőjavítási díjak maximalása iránt. A bőr árának emelkedése — mondják — abban a mértékben, amelyben nálunk tapasztalható, alig lehet megokolt, tekintve, hogy Bécsben a cipő ára felét teszi a budapestinek. Németországban pedig még ennél is olcsóbb. Persze; hogy olcsóbb! Németországban a cipészek cipőt csinálnak, nem pedig — konjunkturát!...

— Moszkvában sztrájkol a telefon. Moszkvából jelentik: A telefon tisztviselői sztrájkba léptek és ezért Moszkvában minden telefonos forgalom szünetel.

— Egyéves önkéntesi előkészítő tanfolyam 19—23 éves deszorozottak részére Engel szakiskolájában, Lázár Vilmos utca 2. Telefon 1046. 3164

— Underwood-gépiró és gyorsíró iskola Ziffer és Hollos cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legutányosabban vállaltatnak. 4697

— Megérkeztek a patent „Rex” és „Ultriform” patent befoites uvegek és fozoparázusok. Anando nagy vánszerek antik tárgyakból, nyennemű regiségeket vessék és eserelek, ugyancsak keresek megvételre vitrineket is. Legelőszörú bávasarlasi torras Fischer Mór úveg-, porcelán-, díszmű és képkeretező üzlete. Andrássy-ter 20. sz., Várnegyeri úton 568. sz. 2785

— A kiadónivatal izenete. A kiadónivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentsek be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadónivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadónivatalhoz, mint az előfizető panasza.

Sikkasztás vádja alól felmentett főhadnagy.

(A harctéren ellopott pénz.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, június 21.

A kolozsvári honvéd hadosztálybíróság tegnap egy szimpatikus, nagy intelligenciájú, előkelő és jómodu osaládból származó honvéd főhadnagy fölött mondott ítéletet, akit a rendkívüli súlyos gyanúk alapján a honvédugyészség azzal a súlyos és dehonesztáló váddal illet, hogy ezredének pénzét eltulajdonította, másszóval sikkasztott. A bíróság azonban a vádló álláspontját nem osztotta s terheltet az erkölcsi halálát jelentő marasztaló ítélet helyett felmentette.

A vádlott főhadnagy, mielőtt a harctérre ment volna, hateres koronát kapott a kezéhez, amiből körülbelül háromszáz és egy néhány koronát elvásárolt s ezt niteles nyugtákkal igazolta is, a többivel azonban elszámolni nem tudott, mert azt állítólag elvesztette. Parancsnoksága ezért feljelentést tett ellene, az ügyészség pedig sikkasztással vádolta meg.

A tegnapi tárgyaláson a tárgyalást Tahy hadbíró vezette, a vádat Bíró Balázs dr. főhadnagy-hadbíró képviselte, a védelmet pedig Ánseh J. dr. képviselte, a tárgyalás megnyitása után felolvasták a főhadnagy előtt a vádiratot, aki kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek s azután előadta védekezését. Az ezred pénzét állítása szerint 1914. év őszén, mikor az elvesztett a harctéren, a balzsabébe tette, mikor parancsot kapott, hogy a tartalékból menjen a harcvonalba s vegye át egy század parancsnokságát, amelyiknek parancsnoka elesett. Vádlott elindult, hogy a parancsot végrehajtsa s eközben elesett, úgy, hogy sokáig eszméletlenül volt a földön. Mikor onnan föltápázkoltott nagynahen a kötözőhelyre ment, ahonnan, mivel külső sérülést nem észleltek rajta, az ezred egészségügyi intézményébe vezényelték. Itt alaposabb vizsgálat alá véve, megállapították, hogy enyebb bordatörést szenvedett s ezért a front mögötti kórházba vezényelték. Az utazás sürgetésén csak Debrecenben vette észre, hogy hiányzik a pénze. Debrecenben nem szólt senkinek a dolgról, de mikor egy budapesti kórházban rendszeres kezelés alá vették, jegyzőkönyvre adta, hogy a pénz a harctéren elveszett. Így került a pénz eltűnése a parancsnokság tudomására s ez alapon emelt az ügyészség vádat ellene.

A megvádolt főhadnagyhoz ezután az ügyész, védő, majd a bíróság tagjai intéztek kérdéseket s ezután a gyógykezelést végző orvosok nyilatkozatát olvasták fel arra vonatkozólag, hogy vajon a bemutatott sérülések milyen időnek voltak a következménye és elő olyan

MEGHODITOTTUK
A VILAGOT!

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11. (főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan lát-
ható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép,

Edison-féle diktálógép.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-
számoló- és sokszorosító-

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

géphez, csakis elsőrendű
minőségben.

COPYNG OFFICE

írásai és sokszorosítási mun-
kák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író- sok-
szorosító- és számoló gépek
részére, a legjutányosabb
árban jótállás mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

AMERIKAI IRODABUTOR.

eszméletlenséget, ami alatt a pénzt ellophat-
ták a terheltől. Érdekes, hogy ahány véle-
ményt ismertettek, mindenik ellenkezőt
mondott. Egyik bordatörést, másik bordarepe-
dést, harmadik pedig melkaszűzódást hozott
fel a betegség okául, de abban meggyesnek,
hogy az eszméletlen állapot ki volt zárva.

A bizonyítási eljárás befejezése után védő
beadványt a vádlott erkölcsi és a polgári életé-
nek feddhetetlenségét igazoló bizonyítványt. A
bizonyítvány szerint a terhelt egy nagyobb,
több országra kiterjedő kereskedelmi vállalat
főtisztviselője, angolul, németül, franciául, ro-
mánul periek beszél, hivatali működése alatt
a legkifogástalanabb tisztviselők egyike volt,
akinek a gyanúnak árnyéka sem léte. Becsa-
tolt a védő egy másik bizonyítványt, ami vi-
szont azt igazolta, hogy a vádlott atyjának
többeszer haldas birtoka van s így a sikkasz-
tott pénzre nem volt szüksége.

Az iratok ismertetése után a perbeszédet
következtek s ezután a bíróság vádlott védeke-
zését elfogadva, a vád alól felmentette.

SPORT.

+ Az ATE. urnapi sporteseményei. Hol-
nap csütörtökön (Urnapiján) délután fél 5 óra-
kor látja vendégül az Aradi Torna Egyesület
saját Óvár-téri sporttelepén a Temesvári 33
football Klub jóképességű I. csapatát. Ezt
megelőzőleg fél 4 órakor házi atlétikai viadal
lesz, amelyen részt vesznek az ATE. még it-
hon levő kitűnő atlétái s többszörös bajnokok.
Belépti díjak: számozott ülőhely 1 korona,
ülő hely 80 fillér, állóhely 60 fillér, katoná-
jegy 40 fillér, diák-jegy a Maros-parti oldalon
20 fillér. Sebesült és beteg katonáknak belépő-
díjat fizetni nem kell.

Feltűnés szerkesztő:

Kudnyánszky Endre.

NYÁRI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1916. június 22-én:

Délután fél 4 órakor, mérsékelt helyárakkal:

Cigányszerelem.

Operetta.

Este 7,9 órakor rendez helyarakkal

Góthné Kertész Ella Góth Sándor vendég-
telleptével:

Baccarat.

Színmű 8 felvonásban.

Kezdete este fél 9 órakor.

NYILTÉR.

(Az események alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget)

Császárért, Királyért, és Hazáért!

A II. Lipót császár nevét viselő cs
és kir. 33. gyalogezred tisztikara, mely
fájdalommal jelenti, hogy felette tisztelt,
felejtethetetlen jó bajtársunk

Zakariás Aladár

csász. és kir. alezredes,

a hadikéltmányos katonai érdemkereszt, a
bronz katonai érdemérem (a katonai érdem-
kereszt szalagján), a bronz katonai érdem-
érem (a piros szalagon), a katonai jubileumi
emlékerem, a jubileumi kereszt és az 1912-
1913. emlékkereszt stb. tulajdonosa

folyó évi június hó 14-én, reggel 1/5 óra-
kor a wölhynai haretéren, hősi halált halt.

A hazafias kötelesség teljesítése köz-
ben elhunyt bajtársért, a szent-miséldo-
sat 1. évi június hó 24-én, szombaton, d. e.
1/2 11 órakor fog, a Minoriták-templomban
megtartatni.

Tisztelet emlékének!

A csász. és kir. 33.

8169

gyalogezred tisztikara.

Für Kaiser- König und Vaterland!

Das Offizierskorps des K. u. K. In-
fanterieregiment Kaiser Leopold II. No.
33. gibt schmerzzerfüllt Nachricht vom
Ableben seines hochverehrten, unver-
gesslichen Kameraden, des Herrn

K. u. K. Oberstleutnant

Aladár Zakariás

Besitzer des Mil. Verd. Kreuzes mit der
Kriegsdekoration; der bronz. Mil. Verd.
Medaille am Bande des Mil. Verd. Kreu-
zes; der bronz. Mil. Verd. Med. am ro-
ten Bande; der Mil. Jub. Erinnerungs-
medaille; des Jubileumskreuzes und des
Erinnerungskreuzes 1912-18. etc.

welcher am 14. Juni 1916. 1/5 Uhr früh
am Schlachtfelde in Wölhynien den Hei-
dentod fand.

Die heilige Seelenmesse für den in
treuer Pflichterfüllung Gefallenen wird
Samstag, den 24. d. Mts. 1/11 Uhr vm. in
der Minoritenkirche gelesen.

Ehre seinem Andenken!

Das Offizierskorps des Inf.

8170

Reg. No. 33.

Mindentéle

nyomtatványok

Ízléses, oslnos kivitel-
ben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában, József főherceg-ut 22.

„MODIANO CLUBSPECIALITE szivarkahüvelyek.“

Figyelmeztetés!

Modiano-féle Clubspecialité hüvelydobozokon mindig rajta a „védjegy“:

az ujságot olvasó és cigarettázó ur. — Kapható minden jobb tőzsdében.

Minthogy hasonló megjelölésű hüvelyek kerültek forgalomba,
tisztalettel figyelmeztetem a cigarettázó urakat, hogy a

Halász Ferenc

a Modiano-gyár vezérképviselője.

A védjegy.

Van szerencsém az
uri hölgyközönség
figyelmét felhívni

női szalon divattermemre,

hol a legelegánsabb
alkalmi és ut-
cai ruhák ké-

szülnek a legújabb divat szerint szelid árak mellett. Gyászruhák azonnal készíttetnek.

Szíves pártfogást ker **Kohn Helén**, Arad, Chorin Aron-u. 2., 1. em.

Leánynevelő-intézet

(Internátus)

Uri leányok részére.

Gondos nevelés. Magán-
tanulók előkészítő tan-
folyama. Zene és ide-
gen nyelvek oktatása.

Arad, József főherceg-ut 19.

Telefon 933. 1717

Eladó

a Kápolna-utca 8/a. sz.
ház (Lipót-utca sarok.)
Bővebbet a tulajdonosnál

Bittenbinder János,

Németszentpéter 3086

Telefon 556. Telefon 556.

Darabos meszet

szállít teljes kocsiakománnyonkint
jutányos árban. 8108

Szilágyi és Társa

cég Arad, Vilmos császár-tér 4. sz.

Felhívom a burgonya nagy-
kereskedő urakat, Vörös Kereszt
kórházakat, katonai fogolytáboro-
kat, katonai élelmezési raktárakat,
hagygontételenként jó, egészséges

ételburgonyát

diét méltányos árban, ma-
gyar feladó állomás-
ról, vagy 8 napi előzetes rendelés
mellett Aradon, ugyancsak vörös-
hagymát, szalonnát és egyéb hű-
velyes veteményeket óhajtanak
venni, forduljanak bizalommal hoz-
zám.

Egyben felhívom a n. é. közönség
figyelmét arra, hogy egy waggon
citromot kaptam, amit
üzletemben és
a piaci sátramban fogok igen ol-
csón árúsítani.

Azonkívül értesítem a nagyér-
demű közönséget, hogy minden
csütörtökön és pénteken **élő hal**
kapható.

Vidéki megbízások legpontosabban
eszközöltenek.

Lutwák József

Sándor-u. 8. 971

395—1916. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a törvényhatósági utak fen-
tartásához folyó évben szükséges
245 köbméter rostált szulák, 245
köbméter zuzott kavics 810 m³,
rostált kavicsnak loco Arad álló-
másra való szállítása iránt folyó
évi július hó 3-án d. e. 10 órakor
versenyárgyalást tart.

Bánatpénzül leteendő az aján-
lati ár 5%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapirokban.

A versenyárgyaláson csak írás-
beli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az ajánlatok lezártnak, a ver-
senyárgyalás megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénznek a városi pénztárba
történt befizetését igazoló letétjegy
mellékelve van s ha az ajánlatot
tevő kijelenti, hogy a versenyár-
gyalási feltételeket ismeri és elfo-
gadja.

A versenyárgyalási feltételek
a gazdasági tanácsnok urnál a
versenyárgyalást megelőzőleg is
megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1916. évi június hó 13-án
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Gőzeke

bérszántásra kerestetik

a battonyai határba egész szezon idejére.

Megkeresések

Kistompai intézőség Battonya

cimre kéretnek.

3157

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen megbízható és leg- jobb hatású szer a Tusinal-cukor Ára 80 fillér. Tusinal-tea Ára 60 fillér.	Fejkorpat leggyorsabban megszünteti az eddig egyedül ily szer, a vi- lághírű „Krovil” korpa- kenőcs. Ára egy tégelynek 2 korona.
Ha tyukszeme van és gyötri nagy kin, A legjobb gyógyszer az Anagallin. Ára utasítással 1 korona.	Gyöngyfehér fogakat nyerünk a Doré fogpaszta használatával. Nem habzik! A szájüreget deszinficálja, utólsó igen kellemes. Ára egy porcellán- szelencének 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyei házzal szemben.)

Gépolaj, Hengerolaj, Gépzsir, Firneisz,

641

Sózott hal,

Köles kása, Szalonna, Házi szappan

kapható

Kalmár Endre cégnél

Arad, Arpad-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 670.

Dadogók

gyógypedagógiai tanfolyama
Aradon.

Bármely foku dadogás és beszéd-
hiba — korra való tekintet nélkül
— rövid idő alatt biztosan és tar-
tósan gyógyítható egy teljesen új,
radikális módszer alapján.

A Dr. Neumann tanár által kidolgo-
zott módszer oly tökéletes, hogy minden,
sőt legsúlyosabb dadogás is teljesen
gyógyítható.

Gyönyörű eredménnyel végződött
most egy kurzus Nagyváradon, amelyben
a legnehezebb esetek is előfordultak és a
dadogásnak még csak nyoma is teljesen
eltűnt.

Most Aradon egy kurzus nyílik meg,
mely a februárban végződöttel követi és
a tisztí főorvos ur felügyelete alatt ál-
lott.

— Alulírott saját tapasztalatom alap-
ján meggyőződve igazolom, hogy Dr.
Neumann tanár utódja, páratlan módszer-
rel a dadogók és más beszédhibákban
szerveződnél 4 hét alatt feltűnő szép és
tökéletes eredményt ért el, miért is őt
a dadogók oktatására a legőszintebben
ajánlom.

Arad, 1916. február 25-én.

Dr. Tisch Mór,
városi tiszt főorvos.

Jelentkezések Aradon csak vásár-
nap június 25-én d. e. 10—12 óráig,
delután 4—6-ig és hétfőn 26-án
d. e. 10—12 óráig elfogadtnak a
Fehér Kereszt-szállodában 1. em.
Neumann tanár beszédgyógyintézet.
Dr. Rus orvos vezetése alatt Laibach-
ból. Mindenki külön külön lesz ke-
zelve. 8131

Földhaszonbérlet!

Sofronya vasútállomás közvetlen közelében 250 hold (6 1100 □-ös) szántóföld, melyből jelenleg 200 hold tengeri, 50 hold kalászos, f. évi október hó 1-től egészen vagy részletekben bérbeadó. Feltételek megtudhatók.

Purgly László gazdasági intézőségénél Sofronyán. Ugyanott 8 darab használatos mustra muraközi lágáló eladó.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, finom fűszeres ízű, szon-
glító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehézsen beszerezhető Acsidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Fehér és fekete vászon cipők

minden nagyságban,
nagy választékban

CIPŐTÖZSDE

Andrássy-ut 22. ☎ Telefon 10-44.

Rum—likőr

essentiák és compositókban
állandó nagy raktár.

Saját véd-
jegyzett „**Rumaron**”

50 filléres üvegekben, mely
2 liter finom tearum ké-
szítéséhez elegendő, min-
denütt kapható. 502

Nagyban kapható:

Szemző Armin

árnyéknökségénél, Arad.

Telefon 592. szám.

Értesítés!

Van szerencsém a n.é. közön-
ség b. tudomására hozni, hogy
Weitzer János-utca 15. szám
alatt

Órás és ékszerész

üzletet nyitottam. Hol raktáron
tartok mindennemű zseb- és fali-
órát, ékszereket a leggyorsabb-
tól a legdrágábbig. Javítást el-
vállalok a leggyorsabb árban.

Szíves pártfogást kér

Gerber Henrik,

órák és ékszerész.

Sulkowski József M.

uradalmában Pankotán

ELADÓK:

Jókarban levő cséplőgépek, gőzmoz-
donyok (okomobilok), 1 fekvő benzin-
motor (6 lóerős), kéveköti aratógépek,
vetőgépek, Sack-ekék, Sack-féle loka-
pák és egyéb gazdasági eszközök.

Jószágfelügyelőség.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcát

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „**Doré**” krém.

Ara egy tégelynek 1 kor. 20 fill.

Ibolya Doré szappan 1 K 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K. 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

a „**Melogen**”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator.

Elkötő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél

Hajós Arpád gyógyszer-
tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapítványt 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára

FOG-

tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG-

koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddal nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG-

kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában tanszékvezető, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legtekélyesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek.

egyházevesebb fogspeciálistáknál mint az, hogy még a legtekélyesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek.

Telefon 10-11. szám.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.**Apró hirdetések.****KÜLÖNFÉLE.****Helacit.**

A legártalmatlanabb arcsejítő és finomító. Izradó, fényes, zsíros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyaputra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ár 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperesszappan és vegyszertári gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Dr. Schajkovszky

Képzadás elleni szere, biztos kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona. Kapható Földes és Hesch gyógyszerárán. 12

Tyukaszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer Hehs gyógyszerész tyukaszem tapasza. A legmegrögzöttebb tyukaszem a tapasz párnapos használatát után leválik, a gyötörő fájdalom azonnal megszűnik. Ár 50 fillér, Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad. 12

Az Anusol

aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoid-kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

DEAFF
varrógépek

műhímezésre és ipari célokra, utólérhetetlen tartósságuk, könnyű, zajtalan járás.

Waffenrad kerékpárok, Iro-angyal védjegyes és Columbia gramphonok, legújabb felvételű Király Ernő lemezek kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon szám 96. 1183

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára.

Gyermekkek
nagy választékban.**Zimmermann Ignác**

norinbergi díszmű- és játék-áru üzletében. 2181

Arad, Szabadság-tér 21.

12797-1916. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. Ministerium 1871-1916. M. E. sz. rendeletével, a még fel nem dolgozott nyers állapotban levő

ásványolaj felhasználásának korlátozása tárgyában, a következőképp rendelkezett.

1. §. A még fel nem dolgozott, nyers állapotban levő ásványolajat tüzelésre és motorok hajtására felhasználni, tilos. Ugyancsak tilos nyersolajból közvetlenül olajgázt előállítani.

A kereskedelemügyi miniszter a kincstár kezelésében levő olajforrásokból termelt nyersolaj tekintetében, pedig a pénzügyminiszter indokolt kérelemre, esetenként kivételt engedhet.

2. §. Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél bármely módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással, és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1916. június hó 2.

Green

főkapitány.

Pneumatikotminden méretben (használtat és hulladékot is) **veszek.****lfj. Asbóth Gyula Zrinyi-utca 4/c.**

Interurban telefonszám 10-85. 3158

A szépségápolás titka a felhasznált széplítőszeres helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arcsejítő különlegességei mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcső. Kis tévely 1 kor. Nagy tévely 1.80 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tévely ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 1 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehelet finomságu. Crém, fehér, rózsaszín és testszínekben. Egy dob. ára 1 korona 50 fillér.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros rózsák, Serail. Uvagy 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárán Arad, Szabadság-tér.

Permetező-

javítások,

Patent

kutszivattyuk,

Patent

borszivattyuk,

Patent

tűzifecskendők,

Patent

kályhacsövek,

a legnagyobb fűtőanyag megtakarítással

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott

szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Gépolajok,**Gépfaggyú,****Kocsikenőcs,****Kőolaj,****Szappan,****Gyertya,****Gyufa,****Szóda,****Keményítő,****Raffia****állandó nagy raktár.****Hubert József**

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262. sz. 2023

Ócska, használt**ólomcsöveket**

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűvel 12 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVÉLEZÉS.

Tisztességes

fiatal hadiasszonyka megismerkedni óhajt gavalier uri emberrel, kivel szabad idejét kellemesen eltölthetné. Leveleket „Fehér Rózsa” jelige alatt kérék a lapba jelezni. 8153

OKTATÁS.

Isr. Földintézet Arad

Chorin Aron-u. 1. Felvessz vall. különbség nélküli benlakó, rendes és mag. tanulókat a jövő tanévre, előkészít felolvasással javító, pót, és összevont vizsgálatokra. Kíváratra prospektust küld. 8061

ALKALMAZÁST NYER.

Egy elárulitónő

felvétetik Náder Gyula és Fia, Weitzer-utca 11. 8159

Gyermektelen

házmester-pár megbítható, Julius 1-re felvétetik. Az asszonynak ügyesen kell takarítani. Lakás, fűtés és világítás kivül némi tisztítás is részesülnek. Foglalkozás, kor, és eddigi munkálkodása megemlézése mellett. Ajánlatot boríték alatt „Tiszta” jelzére a kiadóhivatalba kérék. 8108

Vidéki

fűszer- és vaskereskedésembe keresek levelezésben és pénztárkezelésben teljesen jártas pénztárosnőt, ki hajlandó vidéken alkalmazásban maradni. Ajánlatokat esetleg fényképpel hadbavonulásom miatt Ritter Jakab Nagyvárád, Szt-János-u. 19. címre kérem. 8180

ALKALMAZÁST KERES.

Irodai gyakorlattal

bíró kereskedelmi tanfolyamot végzett urileány, megfelelő alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 8162

Négy polgárit végzett

fiatalember gazdaságba ajánkozik. Cím a kiadóban. 8161

Három polgárit végzett urileány felolvasónői állást keres. Cím a kiadóban. 8163

Deutsches Freulein, die gut Klavier spielen kann, sucht Stellung zu grösseren Kindern. Adresse in die Administration. 8168

Szűzidei

alkalmazást keres II. kereskedelmi végzett diák, esetleg vidékre is. Cím a kiadóban. 8167

Hadmentes,

földműves iskolát végzett egyén gazdaságba kocsári, vagy egyéb bizalmi állást keres. Szekeres Zoltán Thököly Imre-utca 4. sz. 8129

KIADÓ LAKÁS.

Butorozott 3 szobás lakás, mellékhelyiségekkel azonnal kiadó Thököly-tér 4. sz. 8187

Külfölszajarat

szobát keresek azonnalra a belvárosban. Ajánlatok „Diekrét II.” jelzére kérek a kiadóhivatalba. 8140

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy alig használt szőllőpermetező jutányos áron eladó. Poltura Pécskay-ut 7. sz. 8155

Sátorfa

eladó két méter hosszú, két méter széles. Weitzer János-utca 14. 8162

Homokfutókecske

használt, megvételre kerestetik az ár megjelöléssel. Cím a kiadóban. 8150

Kerekpart

keresek megvételre. Ajánlatokat „Jókarban” jelzére kiadóhivatalba kérék. 8151

„Jon”

az ideális fehér vászon és antilop cipőtisztító szer. Kis üveg 80 fill., nagy üveg 1 K. 10 fillér, kapható kizárólag a Cipőtörlőben. 181

Borax

kapható Färber Lajos cégnél. 2779

As új házirendről

alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papirkereskedésben és könyvnyomdájában, Szabadság-tér 1. Telefon 808. 811

Hárs

maijunga és tamatave minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2095

Új butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítók Garai Károly bef. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 891

Erkélyek,

ablakok, sírhelyek, virágágyak díszítéséhez Pelargonía (muskáthi) különböző színekben eladó. Megrendeléseket elfogad az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak különböző kezelősége, József főherceg-ut 22. szám. 2990

Északénpor

kapható Färber Lajos cégnél. 2421

Vesszők

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignác, Szent Pál-utca 12. sz. 229

Egy használt,

de jókarban levő négykerekű kézi kocsit megvételre kerestetik. Ajánlatok az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak különböző kezelőségehez József főherceg-ut 22. sz. intézendők. 2989

Kávé

minden mennyiségben és minőségben kapható Pollák József fűszernagykereskedésben. 2774

Liptói turó,

Grolier sajt és vaj naponta kapható kis és nagy mennyiségben Pollák József cégnél. 2549

Hárs I-ó rendű

Manijunga és Tamatave kapható kis és nagy mennyiségben Pollák József cégnél. 2550

Polgári

fiu- és leányiskolai használt tankönyvekért legjobbat ad Minerva, Kniser I. könyvkereskedése, Dobó-u. 1. sz. 1061

Kohn Márton

Szt. Pál-utca 2. Vessző és elad uraságtól levett ruhákat és használt butorok vétele és eladása. 8082

3 éves esztőgarantúra

teljes felszereléssel, jutányos áron eladó, vagy bérbeadó. Ugyanott 15 hl. seprőpálka eladó. Cím a kiadóban. 8186

Egy szoba butor

és konyhaberendezés elköltözés miatt eladó. László Vilmos-utca 2. szám. ajtó 2. 8149

Használt

iskolakönyveket legmagasabb árban vásárol Kerpel könyvkereskedése. 8141

INGATLAN.

Igen szép

emeletes, jól jövedelmező bérház és két teljesen jókarban levő földszintes ház a belváros kellemes utcáiban eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8166

Damjanich-utca 2.

számu átjáróház, szabad kézből azonnal eladó. Érdeklődni ugyanott. 8164

2 kishold

beütelekkel bíró egyemeletes adómentes bérház előnyös feltételek mellett eladó. Aradi Kereskedelmi Banknál. 8075

ÜZLETEK.

Előnyomda

viszavonulás miatt eladó. Szabadság-tér 12. 8160

Matteino-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintősz-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintősz bacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 2-600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteino”
vegyszeri laboratórium

Arad, Beres Benji-tér 1. szám.
Telefon 10-15.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vessz, vagy beveszél; ugyancsak régiségeket vessz és elad.

Losonczy Lajos

órák és órázókészítés

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 944.

Muschong Buziásfürdő

Buziási Phönix

ásványvíz üdít, gyógyít,

bakterium-mentes természetes ásványvíz.

Vese- és hólyagbajoknál, veseméhenke idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva.

Főlerakat Aradon:

Özv. Winkler Sándorné, Magyar-u. 4.

Telefon 898. 8166

Lapkihordó pár felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.